

KLÓFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

BEADÍTÁSOK:
4-hasábos postai sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 25 fillér.

Nyitótér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetemi
vamosok palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Kedd, december 22.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vasútról: A tisztviselők pótléka.
- A képviselőház ülése.
- A városi tisztviselők intézet.
- A honvéd pótállások behívása.
- Változások a főispánok közt.
- Id. Ábrányi Kornél.
- Az állami tisztviselők pótléka.
- A letartóztatott postamesterrel.
- Makó városi közgyűlése.
- A vasutak fizetésrendezése.
- A király és a szegény özvegy.
- Tárca: Beteg, vagy bűnös? Irta: Bedő A. dr.
- Regény-Csarnok: Az Antikristus esedél.
Irta: Lagerlöf Zelma.

A tisztviselők pótléka.

Arad, december 21.

Jelentősebb eseménye van talán a napnak. A fontoskodó toll alá talán inkább kívánczik az a bűnhalmazat, amely a képviselők mentelmi ügyének tárgyalása alkalmával a Ház előtt szerepelt, úgy, hogy szinte pirult belé a parlament; lehetne a mesterségesen nyújtott obstrukcióról is szólni, ha régóta elismert haszontalanság nem volna Hollók lelkiismeretére apellálni, vagy náluk ilyenmit kutatni. E helyett egy másik ügyről szólnunk: az állami tisztviselők pótlékáról, a melynek ügyében ezer meg ezer ember várta ma a pénzügyminiszter szavát; ez a képviselőház mai ülésén meg is nyilatkozott.

Lukács László pénzügyminiszter a tisztviselők karácsonyi ajándékát letette a képviselőház asztalára egy törvényjavaslat képében, amely kárpótlást ad az elmaradt fizetésrendezésért. Ámbár sajnálnivaló igazságtalanság, hogy amire régóta joguk van az állam derék munkásainak, azt most ajándékképpen kapják, mégis örömmel üdvözljük ezt a kisebb igazságtalanságot, amely egy sokkal nagyobb, legalább részben, kiegyenlít. A karácsony ünnepén legalább kisebb lesz a tisztviselők szomorúsága, ha nem is lesz éppen vidámságra okuk. Azt szerettük volna, hogy megkapják karácsonyra, vagy legalább ez év végére az egészet, véglegesen és változatlanul. De hát ez a kívánságunk nem teljesülhetett az obstrukciós urak jóvoltából, de legalább némi vigasztalást kaptak helyette a pótlék képében. Az állami tisztviselőkben oly nagy volt már a pessimizmus, hogy szinte már alig mertek ebben is bizni. Pedig az állami tisztviselőknek legutóbbi kongresszusán Vörös László a miniszterelnök határozott nyilatkozatot tolmácsolta arra nézve, hogy a pótlék karácsonyra meglesz. Mégis, a tisztviselők kétkedve remélték ezt, és ma egész nap innét is, onnét is ért a kérdezősködés: mit hallani, meg van a pótlék?

Meg van, és a kormány ezzel nem gyakorolt kegyet, csak igazságot. Azt kapják a tisztviselők, ami megillette őket, és aminek már ajándék formája nélkül is a

birtokában kellene lenniük; ha szerencsétlen végzetük ezt a kérdést is az obstrukció elé nem gördíti. Azonban a kormány ezzel a javaslattal egy régi gyanúsítást cáfol meg, határozottan. Azt mondták, hogy a kormány azért nem akarja a tisztviselők fizetésrendezését az ujoncjavaslatok előtt tárgyalni, mert ezzel az állami tisztviselőket kiéneztetni, és őket az obstrukció ellen zudítani akarja. A kormány, a mint látható, kimutatta, hogy ily tervei nincsenek és hogy szíven viseli a tisztviselők kenyérkérdését. Most mutassa meg az obstrukciós párt, amely állítólag oly nagyon szíven viseli a tisztviselők érdekét, hogy így van-e ez: az obstrukciót, amelynek célja egyáltalában nincsen, miután csak rövidebb vagy hosszabb időpazarlásról van szó, hagyja félbe azért, hogy az állami tisztviselők megkaphassák azt, amit most a kormányának pótlék képében kellett nekik megadni, a végleges, jogos, méltányos fizetésrendezést. Itt megválnak kik a tisztviselők barátai, Szederkényiek, vagy Lukács László?

A mily örömdetes ez, ép oly örömdetes esemény történt a vasúti tisztviselők dolgában is. Hieronymi Károly a képviselőházban ma kijelentette, hogy ugyanabban az időben, a midőn az állami tisztviselők fizetésrendezésének javaslata törvényerőre fog emelkedni, ugyanakkor rendeztetni fog egyenlő alapon és eljárás szerint az államvasúti tisztviselők fizetése is.

Beteg, vagy bűnös?

(Válassz egy cikkre.)

Irta: Bedő Árpád dr.

Kíváncsian olvastam Lészai Árpád dr.-nak „Bűnös vagy beteg” című, e lap, tegnapi tárcáját. Különösen arra voltam a cím után kíváncsi, hogy jogász vagy orvos írta-e azt a tárcát és hogy a tárca végén, vajjon „bűnös vagy beteg” lesz-e Nyisztor Adorjáné, a gyulai családi dráma főszereplője.

Azt már a tárca elejéből kivettem, hogy azt orvosnak kellett írnia. De hogy Nyisztoré beteg és nem bűnös, azt még a tárca végén se hittem el.

Gondolom, Lészai dr., sem akart prejudikálni a gyulai kir. törvényszéknek, midőn kimondotta Nyisztoré a „nem bűnös”. Én sem akarok prejudikálni. De ugyanazon joggal, mint Lészai dr. tette, én is kimondom, a magam véleményét, hogy Nyisztoré bizony bűnös.

Ugyhiszem, egyforma alaphól és egyforma tényállásból következtetünk, mert én is csak a lapokból olvastam a bűnesetet, mint — gondolom — Lészai dr. is. Hogy mégis ennyire ellentétes a következtetéseink eredménye, ennek talán nagy oka van, abban is, hogy Lészai dr. orvos, én pedig jogász vagyok.* s így más szemüveggel nézzük ugyanazt a dolgot.

* Véletlenül Lészai Árpád dr. is jogász, még pedig a budapesti királyi törvényszék egyik jegyzője.

Lészai dr. törvényszéki orvos is lehet s őt talán azért érdekli közelebbről ez a szenzációs bűneset. Engemet azért érdekel inkább, mert valamikor, nem is olyan régen, egy pár esztendőig én is foglalkoztam bűnügyi dolgokkal és pedig kizárólag csak ilyenekkel foglalkoztam éjjel nappal. Volt is talán ehhez hasonló esetem, bár kisebb szereplőkkel. Ez különben mellékes. A fő az, hogy én a gyulai családi drámát olvasva, arra a meggyőződésre jutottam, hogy Nyisztor Adorjáné olyan beteg lehet, a ki nagy mérvben bűnös.

Én, ha nekem kellene kimondani ebben a bűnpörben az igazságot; a „nem bűnös” nem mondanám olyan könnyen ki, mint Lészai dr., Mert láttuk csak!

Azt írja Lészai dr.: „A nyilvánosság függvénye föllebbent s egy kép tárult elének, melynek láttára a legcinikusabb szemlélő is összehorrad”. És „ez a nő, a ki megvetendő érzelmektől vezéreltetve, a legszörnyűbb bűncselekményre, saját férjének, gyermeke atyjának meggyilkolására felbujtani s bünszövegetre lépni képes volt: nem bűnös, hanem beteg.”

Hogyan? A ki gyilkolni akart egy embert, a saját férjét, gyermekének atyját, az nem, bűnös, hanem csak beteg?

Jó mondjuk, hogy ez a nő, beteg. De hát akkor, doktor ur, ki a bűnös és ki a nem beteg akkor, amikor gyilkolni akar? Vagy csak egészséges ember lehet bűnös és gyilkos? Nyisztoré lehet, hogy beteg volt akkor, mikor szörnyű tettet elkövette, de lehet, hogy nem

volt beteg. Ezt én nem tudom s most nem is kutatom. De az alkotott dolgokból, tényekből azt látom, hogy Nyisztoré öntudatosan cselekedett akkor, amikor szörnyű gáztettét elkövette, amikor minden kigondolható lépést megtett arra, hogy férjét megölje vagy megöljés, mert különben vagy önmagának vagy senkinek sem tört volna élete ellen, talán csak azért, hogy önmaga jobban élhessen. Aki pedig öntudatosan cselekedve embert akar ölni, ha még egyszer, ha százszor olyan beteg is, amilyen egészségesek lehetnek azok, akik szintén akarnak embert ölni: az az ember előtttem, ha beteg is, bűnös, bűnös és bűnös!

Azt mondja Lészai dr. „A ki bűnös, bűnhődjék”. Aláírom. De mit gondol, Lészai dr. ha Nyisztoré a törvényszéknél is kimondják, hogy „nem bűnös”; megbűnhődik-e és hogy fog Nyisztoré megbűnhődni? Mint beteg elviszik talán a Lipótmezőre! . . .

Bizonyos, hogy ha azok a kir. törvényszéki orvosok is, kik szakvéleményt fognak adni, úgy gondolkoznak, mint Lészai dr., akkor meg lehet, hogy Nyisztoré nem „rab ruhába”, hanem a Lipótmezőre kerül. De vajjon ezzel és ott meg fog-e bűnhődni? . . . Büntetés-e ez? A Lipótmezőn ártatlanok is sokan vannak, soha szenvednek. Hát Nyisztoré se érje nagyobb büntetés a földi igazságtól, mint azokat érte a mennyi Istentől? Vagy talán még kevesebb érje azzai, hogy mint „csendes beteg” mielőbb haza kerül s talán éppen Kubikhoz? Nem! . . . Én nem hiszem, hogy ez így legyen.

Arra gondolva, hogy Nyisztoré mit csele-

Abban a sivár helyzetben, amely egész gazdasági életünkben uralkodik és amelynek nyomasztó hatását mindenki érzi, a tisztviselőkre ezek az események némileg megnyugtatók és lehetővé teszik, hogy a közérdeknek egész éven át hűséggel robotoló emberei keserűség nélkül ülhessék meg a szeretet ünnepét. Δ

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 21.

A mai ülést mentelmi ügyeknek szánta a t. Ház. De mielőtt ezekre rákerült volna a sor, érdekes személyes felszólalás is volt. *Holló Lajos*, *Kaas Ivor* és *Apponyi Albert* nyilatkoztak *Polónyi Gézá*nak szombati beszédére, amely egyelőre három rendbeli lovagias ügynek is forrása volt.

Lukács László az ülés elején benyújtotta a tisztviselők fizetési pótlékáról szóló javaslatot, a végén pedig, *Vázsonyi* interpellációjára, *Hieronym* kereskedelmi miniszter nyilatkozott a vasutasok fizetésrendezésének ügyéről.

Részletes tudósításunk alább következik:

A képviselőház ülése december 21-én.

— Kezdeté d. e. 1/2 11 órakor. —

Elnök *Perczel Dezső*.

Lukács László pénzügyminiszter benyújtotta az állami alkalmazottaknak engedélyezendő pótlékáról szóló törvényjavaslatot. A javaslatot a pénzügyi bizottsághoz utasítják.

Az elnök jelenti, hogy napirend előtt *Holló Lajos*, *Kaas Ivor* báró és *Apponyi Albert* gróf kértek szót.

(Személyes felszólalások.)

Holló Lajos reflektál *Polónyi Gézá* szombati beszédére, amelyben a harcos ellenzék ellen támadást intézett. Nem áll az, hogy a harcolók tisztán személyi politikát űznek. Az sem áll, hogy azon a délutáni konventikulumon arról volt szó, hogy az akció tisztán Tisza megbuktatására irányul. Akkor azért gyűltek össze az obstrukció vezetői *Polónyi* lakásán, hogy a harc taktikáját megbeszéljék. Ezeket akarja csupán rektifikálni. (Helyeslés a baloldalon.) Az akcióban továbbra is követik eddigi álláspontjukat és nem fognak megtántorodni. (Helyeslés a baloldalon.)

Kaas Ivor br. szintén *Polónyi* beszédével foglalkozik. *Polónyi* ugyanis megítélte a nép-

pártot, hogy hol obstruál, hol meg nem. Ilyen módon akarja a felelősséget a néppártra és *Apponyira* hárítani. A néppártnak 25 tagja közül 7 beszélt. Kérde, hogy lehet-e ezt obstrukciónak nevezni. *Gróf Zichy János* nyíltan elítélte az obstrukciót. Vannak ugyan harcosok a néppártban is, mert ebben a pártkötelék nem akadályozza őket. Azon az értekezleten a szülő is résztvett. Ott voltak *Lengyel Zoltán*, *Tóth János*, *Szederkényi Nándor*, *Zboray Miklós*, *Polónyi* és a szülő. Felhívja a nevezetteket, hogy nyilatkozzanak. *Polónyi* azon a címen hívta őket össze, hogy megbeszéljék a parallel ülések megtartása által szenvedett sérelmet. Az értekezleten elsőnek *Polónyi* beszélt. Kifejtette a helyzetet, majd a harc taktikáját beszélték meg. Visszautasítja *Polónyi* szombati szavait.

(*Apponyi* és az obstrukció.)

Apponyi Albert gróf is *Polónyi* beszédét pertraktálja. *Polónyi* azt mondta róla, hogy ő kijelentette, hogy továbbra is megmarad az elnöki székben, ha a Házat exlexben feloszlatják. Ez igaz. Csak a színezés helytelen, az a szín, a mellyel *Polónyi* a dolgot előadta. O nem bátorította az obstrukciót soha, hanem csak a közjog helyes álláspontján tartotta magát. *Polónyi* kapcsolatba hozta vele a chiopyi hadiparancsot is. A Szabadalypárt annak idején a hadparancs ügyében feliratot akart intézni a koronához, ha az önkényt meg nem nyilatkozik. A nyilatkozat megtörtént s a felirat el- esett, bár őt a királyi kéziratnak sem alakja, sem tartalma ki nem elégítette. De pótolta a dolog a szabadalypártnak azzal a határozatával, amelynek a javaslatát *Andrássy Gyula* gróf terjesztette be. *Polónyi* kifejezte, hogy csalódott szülőben a magyar nyelvért folytatott küzdelem dolgában. *Apponyi* kijelenti, hogy tovább küzd ezért, de a nemzet erőviszonyaihoz képest. Csak a saját meggyőződése fogja vezetni és *Polónyi* nem beszélhet arról, hogy szülő beadta a derekát. Szólónak a szabadalypárt lehetővé tette a bennmaradást. Alkotmányjogi differenciák voltak ugyan, de bennmaradt, mert szecessziót nem akart provokálni. Csak a parallel ülések miatt lépett ki, mert ezt házszabálysértésnek tartotta. Politikai reputációja érdekében tartotta ezt szükségesnek elmondani, addig is, míg alkalma lesz mindezt bővebben kifejteni.

Az elnök most utólag rendreutasítja *Polónyi* t egy szombaton használt kifejezéséért.

(Képviselők büntelése.)

Ezután a Ház rátér a mentelmi ügyek tárgyalására. Valami harminc mentelmi ügy vár elintézésre. Az előadói székét *Maróthy László* foglalja el.

Az első: *Papp Elek* mentelmi ügye becsületsértés címén. *Várady Károly*, *Kossuth Fe-*

renc, *Szederkényi Nándor* ellenzik a kiadatását.

A Ház *Papp Elek* mentelmi jogát felfüggeszti.

Nagyobb vita kerekedik *Holló Imre* nyilvános becsületsértés miatt való mentelmi ügye körül. Kiadatása ellen felszólalnak *Várady*, *Szederkényi*, *Okolicsányi* ismételtet is. *Olay Lajos* megtámadja az obstrukciókat és a kiadatás mellett érvel. *Várady* és *Olay* személyes felszólalása után a Ház elhatározza a kiadást.

Ugron Gábor ismert ügye, mely szerint a székely egyleti első takarékpénztár bukása kapcsán ellene család és vétkek bukás büntette miatt feljelentés van, minden vita nélkül intéződik el. A Ház kiadja *Ugron Gábort*.

Sorra következnek most *Krasznay Ferenc* ügye magánlaksértésért, *Konkoly-Thege Miklós* ügye becsületsértésért, *Eggenhofer József* becsületsértésért, *Csávolszky Lajos* sikkasztásért, *Szulovszky Dezső* rágalmazásra való felbujtásért.

Mindezeknél a *Szederkényi* párt részéről többször történnek felszólalások a kiadatás ellen, egy ízben a Ház határozatképességét is megállapítják. Végül mindez esetekben a mentelmi jog felfüggesztetik.

A többi mentelmi ügy közt van *Nessy Pál* sikkasztásért, *Jankovich Béláé* sikkasztásért, *Korodi Lajos* sértésért, *Lengyel Zoltáné* hatóság elleni erőszakért, *Eötvös Bálinté* magánokirat hamisításért és sikkasztásért, azután egy csomó párbajügy és becsületsértési ügy.

Mindezekben a Ház a mentelmi jogot kisebb-nagyobb vita után felfüggeszti.

Ma a sorrendre tüzött mentelmi ügyek közül csak tizenháromat tárgyaltak. Nagy vita volt még *Kaas Ivor* báró mentelmi ügyénél. A *Szederkényi* pártiak minden áron azt akarták, hogy *Kaas Ivor* mentelmi jogát ne függeszse föl a Ház, de hosszabb vita után *Kaas* kiadta.

Ezután a vasutasok fizetésrendezése ügyében tett interpelláció következett. Erről lapunk más helyén emlékezünk meg.

Az ülés vége fél négy órakor.

TÁVIRATOK.

Az orosz japán háború.

London, dec. 21. A reggeli lapok teljes mértékben felismerik a kelet-ázsiai helyzet komolyságát, valamint annak a lehetőségét, hogy Nagy-Britannia is belekerülhet az orosz-japán háború bonyodalmába. A *Daily Chronicle*

kedett s arra gondolva, hogy ha fejére kimondják, (az esküdtszék) mint ön kimondotta, a „nem bűnös” és Nyisztorné nem a börtön cellába, hanem a Lipótmezőre kerül: hol van ott az igazság? Azok az esküdtek és bírák pedig nem azért fognak összeülni, hogy Nyisztornének a betegségét vagy nem betegségét állapítsák meg, hanem ezért, hogy a Nyisztorné bűn- esete fölött „igazságot” szolgáltassanak.

Azt mondja *Lészai dr.* „a jogászokat az orvosok részéről annyi szemrehányás érte már, hogy a jogászok sokszor nem figyelik meg eléggé, hogy hol végződik a bűn és hol kezdődik a betegség”. Tehát: ha Nyisztorné bűnösnek mondatik ki, a jogászok *Lészai* orvos részéről ma „előre” megkapták a szemrehányást, mert szerinte Nyisztorné nem bűnös.

El kell ősmernem azt, miszerint való igaz, hogy a jogászok sokszor nem figyelik meg eléggé, hogy hol végződik a bűn és hol kezdődik a betegség”. En azonban azt nem úgy értem, mint *Lészai ur.* Hanem úgy értem, hogy nem figyelik ezt meg azért, mert a jogászok nemcsak azt figyelik, hogy „hol végződik a bűn”; hanem kötelességszerűleg azt is figyelik, hogy hol kezdődik a bűn és hogy miként folytatódott illetve lett véghez vite? A jogászoknak nem is kötelessége azt is vizsgálni, hogy „hol kezdődik a betegség”? Ezt vizsgálják és mondják meg az orvosok, hiszen ők értenek a betegségekhez. A jogászok nem csak a „mint” nézik (így a gyóntató pap is jogász volna) akkor, amikor egy bűnösét fölött

döntenek, hanem nézik magát azt a cselekményt, mellyel a bűn elkövetve lett, nézik azt a tettet, mellyel bűnné fajult, nézik a fő és mellékkörülményeket, melyek a bűnös cselekményt előidézték; nézik annak befolyását stb., szöve: nézik magát az életet s ezt is nemcsak az egyesnek, a bűnösnek, hanem az egésznek, a köznek, az államnak a társadalomnak stb. szempontjából.

Itt van a nagy tévedés, melybe szerintem ezek *Lészai dr.*-nak azon állítása, hogy a jogászok nem figyelik meg eléggé, hogy hol végződik a bűn és hol kezdődik a betegség. Ha csak ezt a két sark pontot néznék a döntő jogászok, az igazságot sokszor arcul kellene csapni.

Egy ilyen bűnösét az orvosok hivatalosan csak egy szempontból, a betegség szempontjából, bírálhatnak el. A jogászok ellenben ebből a szempontból is és még száz féle más szempontból is kell, hogy bírálják az ilyen bűnösét, mielőtt döntenének.

Ha abból a gyerekes tekintetből nézzük is a dolgot, hogy kinek könnyebb az ilyen bűnösétekben a helyzete: az orvosoknak-e vagy a jogászoknak, én azt hiszem, az orvosoknak, mert hiszen valamit csak egy szempontból könnyebb megítélni, mint száz szempontból.

Idéz. *Lészai dr.* a btkv. 76. §-át, mely szerint, nem számítható be a cselekmény annak, aki azt öntudatlan állapotban követte el, vagy kinek elmebetegsége meg volt zavarva

és emiatt akaratlanul szabad elhatározási képességével nem bír.”

Nyisztorné — mint mondtam — öntudatosan cselekedett. Hiszem, hogy a tett elkövetés, sekor lelki állapota nagyon meg volt zavarva és az olvasó t tényekből következtetve, erősen kétlem, hogy Nyisztornének az „elmebetegsége” is meg lett volna zavarva, akkor, amikor gaztettét elkövette. Vagy, ha csakugyan örült volt, akkor a szónak orvosi értelmében, ma is vajjon nem örült-e? O. űt egygyal, hogy esdekkel bocsánatért? Vajjon éppen csak addig volt örült, s így beszámíthatatlan állapotban, míg a mérget keverte s azután, hogy az, kinek ezt szánta, megette megitta, az iszonyu látástól talán kijozandott, viszatért az ép esze, hogy újra keverhesse a mérget és ha ez nem „használ”, keresse a golyót is s mindezt nem önmagának, hanem másnak, az ő férjének és szerette gyermeke apjának?

Ha Nyisztorné elmebetegsége meg volt zavarva, akkor, amikor gaztettét ismételt időközben következetesen elkövette: hogy nem vette ezt észre Nyisztor dr.? Milyen az a be nem számítható elmebeli állapota az embernek, melyet az az ember sem vehet észre az emberen, aki úgy érintkezik egymással, mint a férj és feleség?

A lelki állapot lehet megzavarva olyan embernél is, akinek ép az elme tehetsége, (egy rendkívül nagy csapás.) De akinek az elme tehetsége van megzavarva, annak lelki állapota sem lehet ép (az örült.)

azt véli, hogy úgy látszik, Oroszország elhárította, hogy Japánt hadüzenésre ingerelje.

A *Morningpost* azt mondja, hogy Nagy-Britanniának minden lehetőségre el kell készülnie, mert az orosz-japán háború komoly felelősséget hárít Nagy-Britanniára, melyre elő kell, hogy készüljön.

A Daily Telegraphnak jelentik Port-Arthurból, hogy azt hiszik, hogy a háború nem üt ki tavasz előtt, azonban a készülődést sűrűn folytatják. Az oroszok erősítik gyalogsági és lovassági állományukat, azonban Hardingtől délre csak igen kevés csapat állomásozik. Ugyanazon lapnak e hó 19-éről azt jelentik Nagasakiból, hogy ott a hadsereg-tartalék azon utasítást nyerte, hogy készenlétben legyen. Port-Arthurban a torpedónaszádokon kívül 14 hadihajó van, ezek között pedig hét csatahajó. Az orosz hajóhad többi része, mely nagyrészt cirkálóhajókból áll, Vladivosztokban időzik.

Bezárt egyetemek.

Kiev, december 21. A politechnikumot a miniszter tovább való intézkedéséig bezárták.

Varsó, december 21. Az egyetem januárig zárva marad. Az igazgatóság tudtul adja, hogy a jövő félévet a zavargások következtében veszített napokkal meg akarja hosszabbítani.

A városi tűzbiztosító intézet.

(Értekezlet a városházán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Ma délelőtt tizenegy órakor vitatta meg az Institoris Kálmán polgármester meghívására összeült értekezlet, azt a kiválóan érdekes, fontos elaboratumot, a melyet a városi tűzbiztosítás eszméjének megvalósítására *Kilényi János* városi alszámvevő dolgozott ki. A tárgyalást érdekessé tette kiváltképen az, hogy Magyarországon talán ez az első eset, a midőn a városi tűzbiztosítás eszméjének dolgával komolyan foglalkoztak.

Az értekezleten maga *Kilényi János* alszámvevő terjesztette elő a hosszabb, több ivre terjedő elaboratumot.

Ebben elsőben is a létesítendő intézmény erkölcsi és anyagi előnyeit fejte-

Gondolom, illetéknéppen, volna felfogandó a btkv. 76. §-ának enyhítő vagy mentő rendelkezése, de nem, hogy mint Lészai dr. értelmezi, hogy Nyisztornának a lelki állapota annyira meg volt zavarva, hogy amit cselekedett, az nem a józan megfontolás, hanem a betegesen elváltozott agyműködés folyamánya volt csupán s ezért ő, Nyisztorné, nem bűnös, hanem csak beteg s így tehát felmentendő.

Ez a bűncselekmény a csakugyan alaposan figyelembe veendőnek látszó sok enyhítő körülmény között is, oly rettentő, oly iszonyu, hogy „láttára a legcinikusabb szemlélő is öszsze borzad” s még azt is vegyük enyhítő vagy talán éppen mentő körülményül, hogy Nyisztorné cselekménye, nem a józan megfontolás folyamánya? Hová vezetne az?

Különbben az egész dolog nagyon egyszerű és nagyon világos. Bizzuk azokra, kikre a törvény bízta a döntést. Valahogyan majd csak eligazítják véleményeink nélkül is.

Előtem így most „nagy” előre, csak az látszik valószínűnek, hogy ha Lészai doktor azt hiszi, miszerint már a közelben megkönynyebülten fog fellélegzeni, mert Nyisztornára ki fogják mondani a „nem bűnös“-t, családni fog.

És végezetül még csak azt bátorodom megjegyezni, miszerint jó, hogy ebben a bűnperben nem kettőnknek kell döntenet, mert — Isten ugye — akkor nem tudnám, mi történének Nyisztornával.

gette, s egyben statisztikai kimutatásokon alapuló számadatokkal igazolta, hogy egy ilyen intézet alapítása a városra csak haszonnal járna. A tervezetnek főbb pontjai ezek:

A tűzbiztosító intézet felállításának öt módja lenne. Az első, hogy Aradváros közönsége elvállalja a biztosítottakkal szemben a teljes kártalanítási szavatosságot. Ez a mód ugyan megfelelő volna, mert rendes körülmények között az intézet elviselhetné a tüzkarok okozta károkat. De számítani kell arra is, hogy esetleg valami előreláthatatlanul nagy tüzeset következne be, amely egyszerre elnyelné, tönkretenné az intézetet. Ez a mód tehát nem válik be.

A második mód az volna, hogy a város bizonyos meghatározott tőkével létesítene az intézetet és csupán ezen tőke, valamint az intézet esetleg szerzendő vagyona erejéig vállalna felelősséget a károkért. Ez a mód azért nem megfelelő, mert a közönség, ha az intézet korlátlan szavatosságot nem vállal, veszélyeztetve látja a maga érdekeit s inkább magán vállalatnál biztosít.

A harmadik mód, a *kényszerbiztosítás*, vagyis a biztosításnak városi monopóliummá való alakítása lenne. Az előadó szerint azonban ennek a módnak ugyanazon hibája van, mint az első sorban említettnek, s emellett a közönség is a legerőteljesebben visszautasítana mindent, ami a pótdóval amugy is megterhelt polgárság vállaira terhet rakna. A biztosító társulatok is erőszakos elnyomást látnának ebben a tervben; szóval ilyen formában szó sem lehet a dologról.

A negyedik módnak az eddigiek közül a legtöbb hibája van. Eszerint az intézet akár az első, akár a második mód szerint megalakulva, valamely elég garanciát nyújtó magánvállalatnál való viszont biztosítás útján óvná magát kellemetlen meglepetésektől. Ennek a tervnek azonban majonem

leghelyesebben akadályai vannak. A magánvállalatok tudniillik csak a biztosított összeg felének erejéig fogadnak el viszontbiztosítást, s így a fél kockázat mégis a város nyakába szakadna. Emellett, még ha valamely magánvállalat el is fogadná a viszontbiztosítást az egész biztosítási összegre, még akkor is csak annyi volna az eredmény, hogy a jövedelem lepadna az illető biztosító társulat által fizetendő ügynöki díjra, amely alig fedezné az intézet személyi kiadásait. Igaz, hogy ezzel szemben semmi kockázat sem lenne, de hát a városnak nem célja, hogy biztosító intézetet állítson fel csak azért, hogy egy-két embert beülthessen valami hivatalba.

Az intézet létesítésének problémája az *ötödik mód* szerint való megalakulásban nyer megoldást. Ez a terv a következő:

Minél több tárgya van a biztosításnak, minél nagyobb területen és minél nagyobb számban vannak a biztosítandó épületek, annál nagyobb biztonsággal lehet a statisztikai adatokból a tüzesetek számát és a kár nagyságát megállapítani. Ha tehát 6—8 vagy esetleg kevesebb olyan tűzrendészeti biztonságu város, mint Arad, összeállana, és egyik a másiknál viszontbiztosítana; vagy mondjuk együttesen megállapítaná a *Városok kölcsönös tűzbiztosítási intézetét*: ezzel a kérdés minden irányban kielégítő megoldást nyerne. Mert ezzel erősölné az anyagi garancia; egy-egy nagyobb tüzeset nem hibbantaná meg az intézet mérlegét. Legfeljebb egy-két épületet kellene viszontbiztosítani, olyan épületeket, amelyek akár céljuknál fogva, akár másképp legjobban ki vannak téve a tűzveszélynek, mint például a színházak, csűrök, stb. Ezeket azonban *külföldi* társulatnál kellene biztosítani, mert a hazaiak bizonyára lehetetlen feltételekkel állnának elő ezzel az

intézetrel szemben, amely tisztességes, de elviselhetetlen konkurenciát csinálna nekik.

Hogy micsoda előnyei lennének egy ilyen városi biztosító intézetnek, azt a következőben foglalja össze a tervezet:

Mindenekelőtt *olcsóbb díjtételekkel* ugyanolyan biztonságot nyujtana, mint a legjobb magánvállalat. Nagyobb kedvezményeket is adhatna a nála biztosítóknak, hiszen azt a 10—20 százalékot, amit a magánvállalatok az ügynököknek fizetnek, azt itt meg lehetne takarítani. Az intézet felállításával együtt járna az építészeti, tűzrendészeti és kéményseprési szabályzatok módosítása, a tűzoltóság létszámának kiegészítése és a mainál sokkal jobb felszerelése, a tűzcsapok és tűzjelző állomások állandó szaporítása: megalapítási üdvös intézkedés a közérdekében. Ezenkívül, ami a fő, — az intézet felállítása nemhogy szaporítaná, de csökkentené a közterheket. Ha tudniillik az intézet tartaléka és póttartaléka elér bizonyos meghatározott összeget, — a többit és a további jövedelem közigazgatási célokra fordítatik; olyan közigazgatási célokra, amelyek költségeit eddig a polgárság viselte. Lenne tehát egy intézet, amely anyagi tekintetben elsőrendű biztosítékot nyújt; lenne kitűnően felszerelt, mag's létszámú tűzoltóság, a tűzbiztonság más eszközökkel is növelhetné s emellett a közigazgatás költségeinek egy részét is azt intézet viselné.

Természetes, hogy mindez csak akkor jöhet szóba, ha legalább 4—5 város elfogadja és magáévá teszi ezt az indítványt, — és hogyha az intézet megalakulása esetén az állam a maga erkölcsi súlyával és hatalmas eszközeivel támogatná a vállalatot. E támogatás abban nyilvánulna, hogy a hátralékos díjtételeket az állam közigazgatási uton hajtana be, és azoknál, a kik három évi befizetéssel vannak hátralékban, — az adótartozások előtt is elsőbbséget adna az intézetnek.

Ezzel együtt járna az, hogy az

károsultak, akik csak két évi befizetésük vannak hátralékban, még mindig megkapnák a biztosítási összeget, illetve szenvedett káruk megtérülne, — ami magántársulatoknál nem történik meg. Ott a befizetés elmulasztása a biztosítási kötvény elértéktelenítését vonja maga után.

Kilényi János egyben bemutatta a pénzügyi tervezetet is, amely szerint Aradon 35,577,849 kor. biztosítási tőke után 72915 kor. 53 fill. nyersdíjbevétele várható. Ebből a személyi és dologi kiadások 10620 koronára rugnának; 62 295 korona maradna a károk fizetésére, és a tartalékalap javára.

Tűzbiztosításokat, — tekintettel arra az erkölcsi alapra, melyen egy városi intézménynek állania kell, — nem fogadna el az intézet.

A gondosan kidolgozott memorandum előadása után bemutatta még *Kilényi* az alapszabály tervezetet is.

Az értekezlet általában tetszéssel fogadt a nagy részletességgel megalkotott, nagy munkát igénylő és pontos számadatok alapján nyugvó előterjesztést, és a további intézkedések előtt egyelőre három szakértő bírálatára bízta azt. A biztosítási ügyekben ugyanis egyik résztvevő sem szakember, s így a szakkérdésekhez nem tudott az értekezlet szólni. A szakértői vélemények beérkezése után előzőleg a tanács, azután pedig a közgyűlés fog a terv kivitele felj határozni.

Megemlítjük, hogy *Prágában* már évek óta működik hasonló intézet, még pedig a legszebb eredménnyel. Mindenkinek szabadságában áll, hogy ott biztosítson, ahol akar, — de a városi polgárai inkább támogatják a városi intézetet.

Az állami tisztviselők pótléka.

(Tizenhatmillió korona.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 21

Lukács László pénzügyminiszter ma terjesztette a Ház elé a *tisztviselők pótlékáról* szóló törvényjavaslatot. Ez a törvényjavaslat magában foglalja azokat a rendelkezéseket, amelyek a tisztviselők fizetés rendezéséről intézkedő törvényjavaslatban kontemplálva voltak. A javaslat szerint 200 koronánál kevesebbet senki sem fog kapni, továbbá a pótlék csak 1903. január 1-étől számítódik és nem 1902. novemberétől, mint az a fizetésjavításról szóló törvényjavaslatban előirányozva volt.

A kiosztásra kerülő összeg 3 millió koronával lesz kevesebb és összesen 16 millió koronát meg nem haladhat. A törvényjavaslat első szakasza így szól:

1. szakasz. A törvényhozás további intézkedéséig felhatalmaztatik a kormány, hogy
 - a) a III.—XI. fizetési osztályba tartozó állami tisztviselőknél;
 - b) az állami elemi népiskolai tanítóknak tanítónőknél és a kisdóvónőknél;
 - c) a postánál, táviránál és távbeszélőnél rendszeresített állásokon alkalmazott kezelőknél;
 - d) az altiszteknél és szolgálóknál;
 - e) a pénzügyőrség legénységének és
 - f) a fő- és székvárosi államrendőrség őrszemélyzetének 1903. évi január hó 1-től számított hatályos fizetés (zsold) természetével bíró pótlékokat engedélyezhessen és ennek az engedélyezésnek módjaita rendeleti úton állapíthassa meg.

Felhatalmaztatik a kormány arra is, hogy a fokozatos előléptetésnek az 1893. évi IV. törvényben megállapított rendszerét a törvényhozás további intézkedéséig felfüggeszthesse, nemkülönben, hogy egyes nem törvényen vagy törvényes intézkedésen alapuló illetményeket beszüntethessen, illetőleg a jelen törvény alapján engedélyezendő pótlék számát meghatározhassa. Az altiszteknél és

szolgálatnak a személyi pótlék felül lakpénz-pótlék is engedélyezhető. A jelen törvény alapján engedélyezendő pótlékokban nem részesíthetők azok az állami alkalmazottak, akik a törvény hatálybaléptének időpontjában már nincsenek tényleges szolgálatban.

Ezután a törvényjavaslat az egyes fizetési osztályok között a következőképp intézkedik a pótlékok nagyságáról:

\$600 kor. pótlékot	31-en	kapnak az V.
3000 " " "	13-an	" a III.
2200 " " "	122-en	" a IV.
2000 " " "	24-en	" a IV.
1600 " " "	172-en	" az V.
1400 " " "	295-en	" a VI.
1400 " " "	10-en	" a VII.
1200 " " "	254-en	" a VI.
1200 " " "	28-an	" a VIII.
1000 " " "	71-en	" a VII.
800 " " "	342-en	" a VII.
800 " " "	1015-en	" a VIII.
700 " " "	108-an	" a IX.
600 " " "	200-an	" a VII.
600 " " "	64-en	" a X.
600 " " "	145-en	" a XI.
500 " " "	1062-en	" a IX.
400 " " "	25-en	" a VI.
400 " " "	187-en	" a VII.
400 " " "	1531-en	" a VIII.
400 " " "	1704-en	" a IX.
400 " " "	8252-en	" a X.
400 " " "	8588-an	" a XI.
300 " " "	1508-an	" a IX.
200 " " "	494-en	" a IX.
200 " " "	2091-en	" a X.
200 " " "	3449-en	" a XI.

fizetési osztályból.

A VI. és XI. fizetési osztályban a pótlék úgy állapított meg, hogy azok a kik a VI., VII. és VIII. fizetési osztályban évnél; a IX., X. és XI.-ben négy évnél

rövidebb ideig szolgálnak, megkapják azt a fizetést, a mely a *letárgyalt javaslat* szerint az illető fizetési fokozat legalsóbb osztálya számára volt tervbe véve; azok a tisztviselők pedig, akik a VI., VII. és VIII. fizetési osztályban öt évnél, a IX., X. és XI. fizetési osztályban négy évnél hosszabb ideig szolgálnak, megkapják azt a fizetést, a mely a *letárgyalt javaslat* szerint az illető fizetési osztály második fokozata számára lett volna megállapítva.

Az indokolásban a miniszter elmondja, hogy a pótlék kiutalványozása néhány hónapig eltart, továbbá, ha a javaslatot a Ház nem szavazná meg, akkor a miniszterelnök saját hatáskörében intézkednék a pótlék kiutalványozására.

Makó város közgyűlése.

(Rendőrfogalmazó-választás. — Tisza a rendezett tanácsú városoknak. — Két nevezetes árléjtés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, december 21.

Makó város képvisellete ma délelőtt előbb választó, majd rendkívüli közgyűlést tartott. A választó-közgyűlés, melyen ifj. Návay Lajos dr. alispán elnökölt, a lemondás folytán megüresedett rendőrfogalmazói állást töltötte be. Négy pályázó volt: Almásy Gyula, Mitrovicz György, Petrovszky János és Kohn Jakab. A kijelölt bizottság valamennyi pályázót választás alá bocsátotta s a képviselő felkiáltással, egyhangúlag Almásy Gyulát választotta meg.

Az új fogalmazó nyomban letette a hivatali esküt s azután Parkas József polgármester elnöklése mellett megkezdődött a rendkívüli közgyűlés, ahol először is a megválasztott tisztviselő fizetését a jövő január 1-től folyósították.

Igen fontos tárgya volt a gyűlésnek Tisza István gróf miniszterelnök leirata. A város egyik múlt gyűléséből felirt a miniszterelnökhöz, hogy a fogyasztási adók jövedelmét ne csak a törvényhatósági, hanem a *rendezett tanácsú városoknak* is engedje át. A miniszterelnök a város kérelmére szinte szokatlan gyorsasággal felelt s a lehető legkedvezőbbben, mert határozottan kijelenti, hogy a *kérelmet rövid időn belül teljesíti*, mert az erre vonatkozó munkálatokat már *meg is kezdték a miniszteriumban*. A képviselő természetesen örömmel vett tudomást a miniszterelnök leiratáról.

Két árléjtés foglalkoztatta végül a képviselőt. A nyomtatványok szállítását 3 évre Kovács Antal nyomdatulajdonos vállalta el, csekély 81 százalékos engedve az *egységárból*. Később aztán Kovács belátta, hogy képtelenségre vállalkozott s kérvényt adott be a képviselőnek, hogy engedje ki a vállaltból. Az állandó választmány javaslata az volt, hogy Kovácsot kötelezni keli a szállításra.

Nagy Károlynak nincs kifogása az ellen, ha Kovácsot felmentik a szállítástól, ha elvállalja a nyomtatványok szállítását az a nyomdatulajdonos, aki 80 százalékos engedett s tartja ezen ajánlatát. Bán Zsigmond dr. és Dósa Sámuel dr. egyhangúsan elutasítani kérik a beadványt. Szerintük nem szabad ilyen precedenst alkotni, amely azonfelül még káros is lenne a városra. Vajda István közpénztáros új árléjtés tartását ajánlja. Kiss Pál dr. szintén, mert szerinte Kovács legrosszabb esetben letett óvadékát vesztí el, de a szállításra nem lehet kötelezni.

A képviselő végül is akképp határozott, hogy *ragaszkodik az árléjtés eredményéhez* s kötelezte Kovácsot az elvállalt nyomtatványok szállítására.

Az előfogatásra megtartott árléjtés eredménye épen fordítottja az előbbinek. Eddig az

előfogatás fizetett a városnak, amiért megkapta a jogot, most meg a bérkocsi-tulajdonosok 3000 korona fizetést kérnek az előfogatáshoz. A képviselő elhatározta, hogy új árléjtést tart s arra vidéki előfogatások is meghív.

Több tárgya nem volt a gyűlésnek, amely tizenkét óra körül ért véget.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

December 26. Az aradi iparosifjak műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Központi Szálló.) — A borossebesi iparosifjúsági-egyesület műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Kaszinó.)

December 31. Kereskedők Szilveszter-estéje (Központi Szálló.) — A pécskai ifjúság táncvigalma (Haller-szálló.)

Január 2. Kaszinó-estély (Saját helyiség.) — A Székely-Otthon estéje (Központi Szálló.) — Az aradi magyar nyelvterjesztő-egyesület bálja (Szinházi sörccsarnok.)

Január 9. A Vörös Kereszt és Fehér Kereszt-egyesületek nagy ünnepe (Központi Szálló.) — Hivataliszolgák bálja (Kass vendéglő.)

Január 16. Az atletikai klub bálja (Fehér Kereszt.)

Február 1. Tanítók bálja (Polgári flúiskola.)

Február 13. A szegény tanulókat segélyező egyesület bálja (Fehér Kereszt.)

(=) A borossebesi iparos-ifjúsági egyesület december hó 26-án a kaszinó helyiségében, saját könyvtára javára műkedvelői színelőadással egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez.

A honvéd póttartalékosok behívása.

(Téli fegyvergyakorlat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Mindez ideig csupán a közös hadsereghez tartozó póttartalékosok behívásáról volt szó, a kiket a december 20-án hazabocsátott katonák pótlására, január 4-ére behívtak. Azonban, a mint értesülünk, ennél sokkal nagyobb számmal fogják behívni január elejével a honvéd-póttartalékosokat.

A *luçosi honvédszázadosnál*, a melyhez az aradi honvédszázados is tartozik, a mint értesülünk, január 4-ére behívták fegyvergyakorlatra *mindazokat a póttartalékosokat*, a kiknek rend szerint *ez év őszén kellett volna bevonulniok*. Ezek körülbelül ezer-ezernégyezer van, s az aradi honvédszázadoshoz kétszáz-háromszáz jut. Ezek tehát szeptember helyett januárban tartanak fegyvergyakorlatot; csak hogy a míg a honvéd póttartalékosok fegyvergyakorlata rendes körülmények között csak *huszonegy napra szokott terjedni*, kérdés, hogy most nem fog-e hosszabb időre terjedni. Az aradi honvédszázadosnak tegnap körülbelül *kilencven száz ember* szerelt le, mint a kik a két éves szolgálaton túl is benmaradtak. Ennek folytán most oly kicsi a zászlóalj létszáma, hogy a zászlóalj a ma tartott helyőrségi gyakorlaton se vehetett részt.

A 33. gyalogezred aradi zászlóaljánál szombaton szabadságot kaptak a három évet kiszolgált katonákat, körülbelül *kétszázat*. Ezek pótlására a hadkiegészítő parancsnokság eddig csak 120—150 póttartalékosot hívott be, mint a hiány fedezésére okvetlen szükségessé.

Ezt azonban előreláthatóan újabb behívások fogják követni. A mint Bécsből jelentik, a közös hadsereg kiadott rendeleti közlönye hadügyminiszteri rendeletet tartalmaz, mely szerint 1903. december tizenhetedikéről kelt legmagasabb elhatározás alapján elrendeltetik, hogy a magyar póttartalék *három utolsó sorozási évfolyambeli*, rendelkezésre álló legénysége és az 1903. december harmincegyedikével a tartalék első évfolyamába kerülő magyar állami illetőségű legénység az 1902-ben besorozott ujonccsallomány keretében hívassék be tényleges szolgálatteleire, illetőleg a tartalékba való áthelyezés időpontján túl is oly mérték-

ben tartassék vissza, amennyiben azt a tényeges létszám teljessége feltétlenül megkívánja.

Eszerint a december 31-ével az első tartalékos évfolyamba kerülő legénység, mely még tényegesen szolgál és amelynek szabadságolását illetőleg az 1908. december 15-én kelt rendelet alapján ez év végeig intézkedés nem történt, ezen időponton túl is tényleges szolgálatban hagyandó. A gyalogságnál, vadász és egészségügyi csapatoknál csak póttartalékosok vonhatók be. A haditengerészetnél a kivételes szolgálattételtől teljesen el lehet tekinteni. A nem tényleges legénység 1904. február elsejére hivandó be. Az 1901-ik sorozási év póttartalékosai, kiket az 1908. december 7-én kiadott rendelet alapján kellene fegyvergyakorlatra behívni, ha az 1902. évi póttartalékosok száma nem volna elegendő, ezen fegyvergyakorlat tartamán túl is benntartandók tetteges szolgálatra. A magyar lovasságnál, táborigádésredelnél és vonatosztályoknál, ahogy január elrendeltetett, továbbra is időszakonként behívandók a fegyvergyakorlatra köteles póttartalékosok, és azok híján fegyvergyakorlatra köteles tartalékosok 28 napos fegyvergyakorlatra. A kivételes szolgálati idő beszámítására vonatkozólag az eddig való intézkedések érvényesek.

Változások a főispánok közt.

(Öt kinevezés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 21.

A főispánok sorában legutóbb beállott változásokat legközelebb újabbak követik.

A mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a hivatalos lap legközelebbi száma a következő fölmentéseket és kinevezéseket fogja közölni:

Kramolin Viktor dr. Nyitra vármegye,

Hagara Viktor Bereg vármegye és

Jankovits László Zalavármegye főispánjának állásuktól való fölmentését. Ugyanekkor közölni fogja a hivatalos lap:

Thuróczy Vilmosnak Nyitra vármegye,

Bedlhy Pálnak Bereg vármegye,

Hertelendy Ferenc országgyűlési képviselőnek Zalavármegye,

Domahidy Elemér országgyűlési képviselőnek Hajdúvármegye és *Dehrecen* város és

Perényi Zsigmond báró országgyűlési képviselőnek *Mármaros* vármegye főispánjává történt kinevezését.

Domahidy a már régebben felmentett *Puky Gyula*, *Perényi* pedig a fiumei kormányzóvá kinevezett *Roszner Ervin* báró helyére került. Az újabb kinevezések révén három mandátum üresedik meg a képviselőházban.

De egyéb főispánváltás híre is érkezik. Székesfehérvárról jelentik, hogy ott elterjedt hírek szerint báró *Fiáth Pál* főispán lemondani szándékozik állásáról. Helyére gróf *Széchenyi* Viktort emlegetik.

Pozsonymegye új főispánját, *Bartal* Antal ma iktatták be ünnepélyesen. A beiktatáson résztvettek gróf *Teleki* Sándor, *Sághy* Gyula, *Latinovics* Sándor, *Rónay* János és *Bauer* Mihály képviselők, *Pozsony* város diszküldöttsége *Brolly* Tivadar polgármesterrel az élen és a megyei bizottsági tagok majdnem teljes számban jelentek meg.

A főispán programjában kifejtette, hogy tiszteli mindenkinek politikai meggyőződését, de hasonló tisztelet követel meg politikai ténykedése elbírálásánál a maga részére. Nemzetiségi kérdésben álláspontja az, hogy az állampolgárok törvényben biztosított egyenjogúságát az anyanyelv külföldisége nélkül tisztelni kell, erélyesen utját kell állani minden törek-

vésnek, a mely az egységes magyar nemzet gyöngítésére vagy megbontására vezethetne. Az idegen nyelvűektől elvárja, hogy saját nyelvük ápolása mellett az államnyelvet nemcsak a nemzet érdekében, de saját érdekükben is elsajátítani törekednek.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: *Papa Lebonnard*, vígjáték. Novelli társulatának föllépte. (Páratlan-bérletszűnet.)
Szerda: *Roland mester*, opera. (Páros bérlet.)
Csütörtök: *Peleskei nótárius*, vígjáték. Délutáni előadás.)

Novelli vendégjátéka.

— Lear király. —

Az olasz színjátszók egyik legnagyobbika: *Novelli*, aki nem első ízben ragyogtatja óriás tehetségének pompáját a magyar közönség előtt staggionejában az első vidéki állomáshelyül Aradot választotta ki. Ha ez a vendégszereplés az aradi színházlátogató közönség intelligenciájának s a színház iránti meleg szeretetének megtisztelése, akkor hizeleg nekünk ez a látogatás; de mindenképen örülünk az alkalomnak, amely engedte, hogy egy estén át gyönyörködjünk a színjátszó-képesség ama raffinrozott tökéletességében, mely *Novellinek* sajátos tulajdonsága.

A tökéletesség mellé nem véletlenül került a „raffinrozott” jelszó. Ha úgy fogjuk föl a dolgot, hogy ami tökéletes, az egyuttal abszolút is, az esetben a tökéletesség nem fokozható, legföljebb jellemezhető, vagy színezhető. A *Novelli* játékában azonban a tökéletesség mellett valami ugyanilyen zsánerű más tulajdonság is van: a raffinéria. Ezvel csiszolja, formálja, dolgozza ki ez a művész a szerepe minden árnyalatát; nem mond ki szót, nem tesz mozdulatot, mely hajszálfinomra nűanszizrova ne volna, valósággal spekuál arra, hogy egyetlen egy gondolatot ne hagyjon ábrázolás nélkül.

Az emberileg, vagy helyesebben színpadiilag tökéleteset enél kevesebb eszközzel is el lehet érni, talán nincs is ember, akiben az el képzelhető legnagyobb öntudat ennyi minuciozítást tudjon kifejtetni, a *Novelli* alakjai a normál-emberen felül állanak. Iszonyu munkát végez ez az ember a színpadon, kifáradunk a nézésében és a megértésében, annyira megragad, hogy az érzéseit követni tudnánk haragjában a megőrüléseig s fájdalmában a meghalásáig. Mikor a függöny legördül, önkéntelenül nagy lélekzetet vesz az ember s kezd számot vetni magával: vajjon nem ő tébolygott-e az imént a színpadon; vajjon nem ő benne vannak-e azok a fájdalmak, amelyeket a mesebeli öreg király él át. Ezek az érzések, ez az erő szinte emberfeletti.

Az általánosságok ennyi finomságai mellett az alakítás részleteit leírni majdnem annyi volna, mint a szerepet még egyszer eljátszani. A fékezetlen, erős kitérésekben hatalmas volt, és vértelenül finom az öreg, csalódott szívű apa fájdalmának kifejezésében. Legkiemelkedőbb része volt alakításának az örülési jelenet, szinte elképzelhetetlen, mennyi plasztikával játszta ezt meg *Novelli*. Természetes, hogy minden jelenését tomboló tetszészaj követte, felvonások alatt és után egyforma lelkesedéssel tapsolt a közönség.

A társulat, mely *Novelli* játékát kiseri, nem a legrosszabb, azok a színészek, akiknek játéka a *Novelli* művészetének keretétől szolgált, nem a legutolsó. (a.)

* *Novelli* — *Papa Lebonnard*. A világhírű olasz művészek egyik leghatalmasabb alakja.

tása *Papa Lebonnard*. Ezt a szerepét fogja holnap eljátszani *Novelli*: az aradi Nemzeti Színházban. A francia darabot *Aicard* G. írta *Novelli* számára s a társadalmi gondolkodás két ellentétes irányát állította szembe egymással. *Novelli* a demokrata felfogást képviseli a darabban s ezzel nemcsak önmagának, hanem az eszmének is dicsőséget szerzett. A *Papa Lebonnard* négy felvonásos színmű, amelyben csaknem az egész társulat játszik. *Novelli* tiszteletére ma este színművészek és színügybarátok társas vacsorát tartottak, a melyen több lelkes köszöntő érte *Novellit*, a ki válaszként s lelkes választát a vele jött olasz tolmács mondta el magyarul.

* *Aradi Aranka*, a kassai színház kitűnő primadonnája, mint bennünket értesítenek, már felépült betegségéből s a karácsonyi ünnepek alatt újból játszani fog.

A letartóztatott postamesternő.

(Biztosíték a szabadságra helyezés érdekében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

A sikkasztás miatt letartóztatott *Orosz Jánosné* szül. *Kirili Margit*, a székudvari postamesternő ügyében a legközelebbi napokban valószínűleg fordulat következik be, s valószínű, hogy *Orosz Jánosné*t szabadon bocsátják.

Orosz védője, *Nagy Sándor* dr. ma nyújtotta be a letartóztatást elrendelő végzés ellen fölfolyamodását az aradi kir. törvényszék vadtanácsához, a mely holnap, vagy legkésőbb holnapután ül össze, hogy határozzon.

Ezenkívül, a mint értesülünk, *Orosz* né rokonai 1000 korona biztosítékot fognak depozálni *Orosz* né szabadon bocsátatása érdekében a törvényszéknél.

A bíróság rendeletére ma *Orosz* né ingóságaira, a lakásának butoraira, irodai felszerelésekre stb. a még fedezetlen hiány erejéig bűnügyi biztosítási végrehajtást foganatosítottak. Ez a fedezetlen hiány, miután 1200 koronát a házkutatás alkalmával egy zsíros bűnösbe rejtve megtaláltak, s 400 koronát a kaució fedez, mintegy 1000 korona. A végrehajtás ellen a védő igényt jelent *Orosz* né nevében.

Orosz né a fogházban *Nagy Sándor* dr. helyettese, *Marsili* Jusztin dr. ügyvédjelölt tegnap meglátogatta. A szegény nő egészen megvan törve. Több napig nem tudott enni; tegnap pedig beteg jelentett, a mire *Parcs* Gyula dr. fogházorvos megvizsgálta. Ennek folytán valószínűleg már holnap a rabházba kerül, s beteg kosztot fog kapni. A szony főként gyermekei miatt van kesve. Az egyik tizenhat hónapos, a másik éves. Folyton azt sóhajtotta:

— Mi lesz a kicsikékből! . . .

A férjének azt üzentette a fogházból, hogy nézzen Aradon valami kenyér után; ha csak napidíjas állás is lesz, hogy a gyerekeket eltartassa, ha ő kiszabadul, majd fog ő keresni: varr, vagy másféle foglalatosságot kaj eltartja valamennyiüket. Csak addig tura valamit . . .

A fölfolyamodás, a melyet a védője dekében beadott, a rendkívül sok enyhülést hozza föl, a melyek a büntetés szabásánál közreműködni fognak, s így a postamesternőre előreláthatóan nem vár oly nagy büntetés, a mely a letartóztatását involválná: egész kis gyermekei vannak, a k gondozásra van szükségük, e melle dott állapotban is van, beteg, szök egyáltalán nem lehet tartani.

A vadtanács holnap, vagy holnapután a letartóztatás fölött.

Utasok fizetésrendezése.

(A kereskedelmi miniszter nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Ugyanazon az ülésen, a melyen az állami tisztviselők fizetési pótlékáról szóló törvényjavaslatot benyújtották, foglalkozott a Ház az államvasuti tisztviselők fizetésrendezésének ügyével. Erre Vázsonyi Vilmos interpellációja adta meg az alkalmat, a melyre Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter azonnal válaszolt.

A Ház mai ülésének végén, a mint tudósítónk táviratozza, Vázsonyi Vilmos sürgős interpellációt intézett a kereskedelmi miniszterhez az államvasuti tisztviselők fizetésrendezése és a nekik adandó fizetési pótlék tárgyában.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter azonnal válaszolt. Kijelentette, hogy teljesen egyetért az interpellációval abban, hogy a Magyar Államvasutak tisztviselői a többi állami tisztviselőkkel egyenlő elbánásban részesítenek. Kijelenti és megígéri, hogy ugyanazon időben, a midőn az állami tisztviselők fizetésrendezésének javaslata végleg tárgyalatni és törvényerőre emelkedni fog, ugyanakkor el fog rendeztetni egyenlő eljárással és egyenlő alapon a vasuti tisztviselők fizetésrendezése is. Abban a javaslatban, a melyet ma a pénzügyminiszter benyújtott, nem lehetett azt az állami tisztviselőkre vonatkozó személyes és működési pótlék rendszerét az államvasutak tisztviselőire alkalmazni, miután azok szolgálati rendszere alapon nyugszik. Volt egy más mód is, a mire az államvasutak vezetősége gondolt, hogy tudnillik az 1903. évi költségvetésbe, az államvasuti tisztviselők fizetésére fölvevett 1,800.000 koronát egyszerűen percentualiter adják ki a személyes pótlék gyanánt. Ez az összeg azonban oly csekély, hogy nemcsak az államvasuti tisztviselőket nem serkentette volna, hanem önértékükre lett volna sértő, ha ily csekély, alamszerű összeg-t osztottak volna ki. Mindezekre való tekintettel, az államvasutak igazgatóságával folytatott tanácskozások után azon eredményre jutottak, hogy sokkal jobban járnak az államvasuti tisztviselők, ha előléptetésben részesülnek. Az előléptetések megtörténtek, s azokat visszaható erővel látták el, október 1-től kezdve; 162 állást az államvasutaknál magasabb kategóriákba helyeztek, vagyis 162 után állandóan nagyobb pótlékban részesülnek mint eddig.

„Borodog vagyok arról győződve, — mondta a kereskedelmi miniszter az interpellációra adott válaszában befejezésében, — hogy az államvasuti tisztviselők legnagyobb része, meghajolva a fenti indokok előtt, abban tökéletesen meg fog nyugodni. Nálamnál melegebben senki az államvasuti tisztviselők sorsát szívén nem hordja; és abban a meggyőződésben vagy az államvasuti intézmény helyesnek egyik előfeltétele egy megelégedés-maga jövője iránt biztosított sze- (Helyeslés.)

Vázsonyi Vilmos: Örömmel vette tudomásul a válasz ama részét, a melyben tudatta a kereskedelmi miniszter, hogy az államvasuti tisztviselők fizetése együtt fog rendeztetni a többi állami tisztviselőkével; de nem veszi tudomásul a részt, a mely a mostani pótlék-államvasutak tisztviselőit kizárja.

Vázsonyi Vilmos: Örömmel vette tudomásul a választ tudomásul vette.

EGYESULETI ELET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre tagjai értesítetnek, hogy a karácsony és újév hetében a könyvtár hivatalos órái szünetre esznek. Fichler Sándor, könyvtáros.

Id. Ábrányi Kornél.

(Aradi emlékek az elhunyt zeneszerzőről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Öt esztendő előtt, nagy bánatsággal lefolyt ünnep jelenségei tárulnak föl az aradiak előtt, hogy a szomorú hírt hallják, idős Ábrányi Kornél, a magyar iroda omnak, a magyar zeneéletnek büszkesége Budapesten, a Margitsziget kopasz fái között meghalt.

Az az aradi ünnep: id. Ábrányi Kornél ünnepe volt. Az Aradon 1898-ban tartott országos dalosünnep keretében illesztették ezt a nagyszabású ovációt.

Nem először volt ily alkalommal Aradon. Volt régebben, sokkal régebben, 1867-ben. Akkor is dalosünnep volt Aradon, s az alkotmányos élet ujjasbradásának lelkesedése nyert kifejezést akkor az első aradi dalosünnepen. Akkor Aradra jött Ábrányi Kornél, hogy itt több lelkes társával lerakja az alapkövét annak, a mely neki köszönheti létrejöttét: az Országos Magyar Dalos Szövetségnek. Volt akkor még néhány, később nagy emberré vált férfi Ábrányi Kornél társaságában. A mint az Alföld akkor írta: „... vendégeink között tisztelhetjük Munkácsi nagyreményű fiatal festészt, Dobó L., Beóthy Zsolt és Varga János írókat... Könyv futott Ábrányi Kornél szemébe, a mikor öt év előtt ezekre a részletekre emlékeztették őt.

Mikor az öt év előtti aradi dalosünnepre jött, az általános rokonszenvnek, érdeklődésnek központja volt. Igen jól esett neki a cikk, a melyet ép e nap hasábjain Sváb Tivadar, a nemrég elhunyt jeles fővárosi író szentelt az ő érdemeinek.

Az Országos Dalos Szövetség az aradi ünnepet használta föl, hogy lerója halálját Ábrányi Kornél iránt, a ki ép Aradon, harmincegy év előtt a szövetséget megalakította. Az öszverseny után küldöttség ment Ábrányi Kornélért. Lung György az országos dalos szövetség elnöke magas színvonalú beszéd kíséretében babérkoszorút nyújtott át neki.

Ábrányi könnyezve köszönte meg az ünnepelést.

— Borodog vagyok, mondta, hogy Arad ez ünnepelés színhelye, a hol harminc év előtt én is jelen voltam és részt vettem a megalakulásban.

Majd így folytatta:

— Már nagyon közel állok oda — úgy mond, — hogy magfutottam pályámat, és talán nem részesülök abban többé, hogy a lobogók diadalát lássam. De ha el is kell hagynom a világot, nem felejttem el a lobogót, melynek legtöbb érdemet szenteltem. Petőfi azt mondta: Ha meghalok, a siromra ültessetek virágot. En azt mondom, ha meghalok (itt elfojtotta a sírás) tegyétek a dalosok koszoruját a siromra. Ez fogja jelképezni minden ideálomat...

A babérkoszorun kívül Lung György, mint az országos dalos egyesület ajándékát, finom művű ezüst kazettát nyújtott át neki, arany és ezüst pénzekkel telve. A dalosegyesület közül a budapesti Törökvis dalegyület arany tollal, a zombori dalárda pedig diszoklevéllel lepte meg, melyben disztaggá választását adták tudtára.

A kik azon az ünnepen részt vettek, azoknak eszükbe jut a pár szó, a melyet könnyek között mondott az őz mester:

„Tegyétek a dalosok koszoruját a siromra. Ez fogja jelképezni minden ideálomat.”

... Most már beteljesedett. A dalosok koszoruja is ott fog nyugodni a sírján, az ország minden dalosa, zenésze gyászol utána.

Az elhunyt zeneszerzőt és író-t kedden délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra, a ke-repesi uti temetőben, a főváros által a Batthyányi mauzoleum közelében felajánlott disz-sírba. A szertartást József Károly unitárius lelkész fogja végezni. A haláleset alkalmából a zeneakadémia palotájára, az operaházra, a zenede épületére, az újságírók egyesületének épületére s az Otthon oratóriára kitűzték a gyászlobogókat.

A király és a szegény özvegy.

(A felség karácsonyi ajándéka.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 21.

Mikor a király pénteken este 6 órakor elutazott Budapestről, a keleti pályaudvarhoz mentében a királyi fogat elé egy törődött, szegény asszony került a ke-repesi uton és kezében egy folyamodványt lobogtatva, esengő tekintettel intgetett az őz király felé.

A detektívek és a rendőrök elősiettek, lefogták a szegény asszonyt és a király kocsija már jóval túlhaladt a rendőrök által körülvevett asszonyon, a mikor a király messze hallható hangon szólt oda a kocsisnak:

— Alljon meg!

A király kocsija nyomban megállott és Bolfras szárnysegéd átvette a kocsinoz siető rendőrtisztviselőtől azt a folyamodványt, amit a szegény asszony át akart adni a királynak.

Azután az udvari fogat tovább hajtott és a király elutazott.

A rendőrség a szegény asszonyt előállította, kihallgatta és igazolás után elbocsájtotta. A szegény asszony előadta, hogy őzv. Lohonyai Károlynénak hívják, Erzsébetfalván, a nyár-utca 9. sz. házában lakik, két kis gyermeke van és rettentő nyomorúságban élnek.

Ezeket írta meg a szegény özvegy abban a folyamodásban is, amit a király kocsijába akart dobni és aminek a következményeitől aztán ő maga rémült meg legjobban úgy, hogy a rendőrségnek kellett megnyugtatnia, hogy nem lesz semmi baja.

Az özvegy aztán hazament Erzsébetfalvára a gyermekeihez és szorongva várta, hogy mi következménye lesz az ő felségfolyamodványának.

Végre vasárnap sürgős levél jött a kabinetedától őzv. Lohonyai Károlyné címére. A levélben száz korona volt, egy rövid, hivatalos irás mellett. Az irásban csak ennyi állott:

O felsége a király küldi a szegény özvegynek karácsonyi ajándékul.

Elképzelhetetlen az az öröm, a mivel özvegy Lohonyai Károlyné ezt a kegyes királyi küldeményt fogadta. Egész Erzsébetfalva összegyűlt a királyi irás bámulatára és a szegény özvegyasszony most büszkeségük lett az erzsébetfalvaiaknak, akik egymásközt megilletődve csak arról beszélnek, hogy a király levelet írt a szegény Lohonyainénak.

HIREK.

Zendülés egy községben.

— Felholtra vert esendőrök. —

Arad, december 21.

A biharmegyei Dobrest községben, a mint Nagyváradról táviratozzák, az oláh lakosság valószínűségi zendülést rendezett ma. A véres eseménynek ez a története:

Az előjáróság tagjai a segédjegyző és két

...k két táborra vannak szakadva és pe-
g: rajongók, akik újra Palesztinába akarnak
elepíteni a zsidóságot, vagy legalább is annak
üldözött részét, a másik csoport — amely tu-
ajdonképen vezeti a mozgalmat — Dél- és
Kelet-Afrikában akar zsidó gyarmatokat létesí-
teni Zionorszag elnevezés alatt. A két frakció
már rég torzszalkodik egymással s mármár any-
nyira jutottak, hogy Nordau ellenfelei képesek
voltak egy tulsáposan rajongó ifjút gyilkos-
ságra buzdítani. Ujabb távirat jelenti Párisból:
...an, ki dr. Nordau ellen merényletet köve-
telt el, második kihallgatása alkalmával azt
vallotta, hogy Nordaut nem akarta megölni,
hanem a közfigyelmet a zionisták között uralko-
dó viszályokra akarja irányítani. Az eddig
történt vizsgálat alapján azt hiszik, hogy nem
komplotról van szó, hanem egy fanatikus tet-
téről.

— **Uj jogtudorok.** *Mairovitz* Adolf joghall-
gatót, *Radnáról*, *Fülöp* Lajos ternovai járási
szolgabíró az egyetemen az államtudományok
tudorává avatták.

— **Betört honvédkáplár.** Fővárosi tudósítónk
táviratozza: A Külső Üllői-úton lévő honvédká-
szárnya ezredirodájába az éjjel betört *Kuczerka*
Lajos honvédkáplár. Az elvetemült ember meg-
furta az ezrediroda pénztáskáját és már-már
sikert a vasszékényből kiemelnie a pénzt,
amikor a kaszárnya őrség tetten érte és el akar-
tani. A betört káplár futásnak eredt és

szökött az őrségtől. Ma reggel jelentet-
dőségek, hogy a Népligetben átlőtt
befejyva találtak egy honvédkáplárt,
más, mint *Kuczerka* Lajos, a be-
aki a kaszárnyaőrség elől a Népli-
és ott forgópisztolyjal mellbe lötte
rendőrség a törvényszéki bonctani in-
zetbe szállította.

— **Szociálista gyűlések Aradon.** Az aradi
szociálisták bejelentették a városi rendőrségnél,
gy 25-én és 26-án, karácsony mindkét nap-
népgyűlést tartanak, még pedig egy déli-
mint délutáni. A népgyűlést a városháza
ldszerű termeiben fogják megtartani. A tárgy-
brozat az általános választói jog, a képviselő-
választásokra való készülődés és a szociálista-
rtnak vidéki szervezése körül forog.

— **Életunt hszárhadnagy.** *Vojnich* Elemér
szárhadnagy, vasárnap délután öngyilkos szán-
s s mellbe lötte magát Budapesten a József
terteg szállóban. Az életunt katonatiszt déli
y óra tájban állított be a szállóba. Csak egy
csomag volt nála s azt mondotta a portás-
át kért, hogy néhány órára ma-
yomban fölment a második eme-
amelynek ajtaját magára zár-
d később durranást hallottak a

...ncérek behatoltak oda s a fiatal
bert vértócsa közepett, eszméletlen állapot-
alálták a pamlag mellett a szőnyegen. Te-
k a mentőkért, a kik néhány perc mul-
színére érkeztek és bekötötték a had-
azután pedig az Üllői-úti honvéd-
zállótták. *Vojnich* Elemér állapota
elme s az orvosok ez idő szerint
nak a lépülésében. Végzetes tettének
ig nem lehetett pontosan megállapíta-
szállóban több levelet hagyott hátra, sme-
már megírva vitt oda. A csomagon ki-
rás volt.

... hat levél. Atadandó a honvédké-
acsnokságnak."

...got azonnal teljesítették, a
rendőr elvitte a honvédkerü-
József-utcai épületébe s át-
nak. — Az esetről értesitet-
gy egyik hozzátartozóját, ifj
rszággyűlési képviselőt. Az
mint egyik barátja mon-
adósságai miatt kereste a

halált, miután az öt szípolozó hitelezőket már
nem tudta kielégíteni. Különbösen nagyon lelki-
ismeretes, jó katona volt s kartársai mind ked-
velték. *Vojnich* Elemér pécsi születésű huszon-
három esztendő fiatalember, s a Varasdon ál-
lomászó 10 ik számú honvédhuszárezred köte-
lékébe tartozott.

— **Gyilkosság Talpason.** Az aradi kiályi
ügyészhez ma délután Talpasról távirat ér-
kezett, hogy ott a mai napon egy embert meg-
gyilkoltak. A jelentésben sem a meggyilkolt,
sem a gyilkos neve nincs meg, sem közelebbi
adat a bűntény hogy és mikéntjéről. *Szokolczay*
Lajos kir. alügyész holnap délelőtt Talpasra
utazik a nyomozás megejtése céljából.

— **Karácsonyfa-ünnep.** *Ujaradon* a község-
háza nagy tanácstermben vasárnap délután a
szegény tanulók fejszítésére karácsonyi ünne-
pélyt rendeztek, a mely alkalmából az iskolás
gyermek a pásztorjátékot adták elő. Utána a
segélyre szorult 60 tanulót ruhával látták el s
karácsonyi ajándékokat osztottak szét köztük.
A karácsonyi ünnepélyt özv. *Hemmen* Jánosné
urnő, továbbá *Becker* Vendel és *Divald* Vilmos r.
kath. káplánok rendezték.

— **Agyonvert polgármester.** *Grác* távira-
tozzák: A Grác mellett fekvő *Hermansdorf*
város polgármesterét a felbőszült lakosság ma
az utcán megtámadta, és botokkal agyonverte.
A véres népitételre az adott okot, hogy polgár-
mester az inségesek segélypénzét igazságtala-
nul osztotta szét.

— **A kincés mérnök.** Vakmerő család dol-
gában nyomoz hetek óta a veszprémi rendőr-
ség. *Fark* György nagykönyvi lakost furfangos
módon megfosztott 300 koronájától egy ügyes
szédelő. — November utolsó napjai egyikén
ugyanis *Fark* Györgyöz beállított egy 30-32
év körüli, fekete bajszú hordó barna arcú férfi
s magát mérnöknek adta ki, éjjeli szállást kért.
Elég tisztán volt öltözve, egy kizitaska is volt
a kezében. *Fark* gyanútlanul adta meg az éj-
jei szállást és vacsorával is megkínálta az
idegent. Vacsora közben kérdezősködött a mér-
nök ur *Fark*tól, hogy nem ásnak-e kincset a
határban, mert sok kincs van a falu határában
elásva, ezt ő tudja, mert ő foggal jött a világra
és főül családból származik. Aztán elmesélte,
hogy ő ki tudná ásní a kincset, de ehhez pénz
kell, mert a szegényeknek is kell adni, meg a
kincset őrző szellemekkel is kell viaskodni.
Életveszélyes a vállalkozás, azt pénz nélkül
meg nem teszi. *Fark* Györgynek szegyet ütött a
dolog a fejébe s másnap este 300 koronát adott
a mérnök urnak, ki azért szinaranyat ígért
hozni. Este a mérnök ur ki is ment a kert vé-
gére egy ásóval és pisztolyból lövéseket tett,
azután rövid idő múlva visszatért egy zacskó
csillogó aranypénzzel. *Fark* György előtt bele-
markolt a zacskóba — felmutatott a pénzből
egy marokkal. Ragyogott a pénz a csillagfény-
ben mint a szinarany s *Fark* boldogan vitte be
a zacskót a lakásba s eldugta a kályhába, mert
a mérnök ur az aiku előtt megmondta, hogy a
munka alatt s az ásás idején beszélni nem
szabad s hét napig az aranyról szó se essék,
addig meg se szabad a zacskót nézni. Harmad-
napon a mérnök ur köszönt és eltávozott. A hét
nap leteltével örömmel bontotta föl a zacskót
Fark György. Szép sárga pénz volt benne 210
darab, csak furesán zörögtek, elvitte a jegyző-
hoz s a jegyző előlvasta a föllírást: Játékpénz.
Ez volt valamennyi darabon egyik oldalról, a
másik felül pedig *Fortuna*. *Fark* György meg-
tette család miatt a mérnök ur ellen a följelen-
tést. A nyomozás szála Veszprémben futnak
össze, amennyiben a gyanu egy közismert
veszprémi egyénre esik. A mérnök ur különös
ismertető jele, hogy egyik szemfoga ferde s
hogy az egyik szeme fölött sebhely forradás
látható. A rendőrség érthető lázzal gyűjti az
adatokat a nem mindennapi furlanggal kísélt
bűntényben.

— **Magyar név.** *Nichthneuser* Sámuel aradi
illetőségi budapesti lakos sa át, valamint kiskoru
gyermekai: *József* és *László* családi nevének „Nádor-
ra” és *Josefovits* Samu ménesi illetőségi, ugyan-
ottani lakos, valamint kiskoru gyermekai: *Tibor* és
György családi nevének „Faragó”-ra kért átváltozta-
tását a belügyminiszter megengedte.

— **Letartóztatott házaspár.** *Meyer* Mór
író, a chariottenburgi műegyetem volt nem-
zetgazdaságtani magántanárát tegnapelőtt éjjel
nejével együtt az Unter den Lindenen lévő
egyik vendéglőben letartóztatták, a letartóztá-
tás egy nagyszabású család miatt történt.

— **Köszönetnyilvánítás.** A városi árvaház
növendékeinek feláldandó karácsonyfára a követ-
kező kegyes adományok folytak be: 5 kor. *Halmos*
Alajos, *Sopron*. 4 kor. özv. *Purgly* Lajosné, 1 kor.
Bartha Mari, 1 kgm. cukorka *Nyáry* testvérek Fo-
gadják a nemeslelkű adakozók az árvák nevében
hálás köszönetünket. *Institoris* Kálmán igazg. vá h.
elnök. *Balázs* Ferenc árvaház-igazgató.

— **Aki még nem lett volna** *Porter* Vilmos
Nagy Aruházának karácsonyi tartatán az 50
méter hosszú teremben, az most közvetlenül
karácsony előtt nézze azt meg. Felejthetetlen
benyomást gyakorol mindenkire az élelenség,
óriási forgalom, sürgés-forgás, ami ott tapasztal-
ható. Tekintettel a nagy árukészletre, az el-
adás rendkívül olcsón történik. Alkalmi vásár-
lás az, ami ott végbemegy. De nemcsak a já-
tékraktár páratlanul gazdag, hanem a cipő- és
divatáru-készlet is. *Jelenleg* *Porter* Vilmos Nagy
Aruházában minden cikk mélyen leszállított
áron kapható.

— **Karácsonyi és ujévi ajándékok** a legol-
csó árakban, óriási választékban *Weinberger* Ferenc
ékszer és óra-üzletében kaphatók. Arad, Központi
szálló. Telefon 439.

— **Most az alkalom!** A ki szükségletét a ka-
rácsonyi ajándékokban olcsón beszerezni kívánja, ne
mulassa el felkeresni *Nádler* Lajos férfi és női
divat áruházat, ahol meggyőződést szerezhet annak
valóságára, *Andrássy*-tér 16.

— **Építkezés folytán** sátorba való átköltözkö-
dés előtt, raktáron levő összes inga órák, ezüst
díszmü áruk leszállított árban kiárusítatnak. *Grál-
fert* J. és fia óras és ékszerésznél. Olcsó szolid ka-
rácsonyi ajándékok óriási választékban.

— **Minden nőnek tudnia kell,** hogy a párisi
és bécsi kiállításán arany éremmel kitüntetett *Ba-
lassa* féle valódi angol ugorkatej azonnal eltüntet
szeplőt, májfoltot és mindennemű tisztátanságot az
arcról és annak gyönyörű üdéséget, fiataloságot köl-
csönöz, kár tehát varni, mindenki vegye meg még
ma. Ara 2 korona, hozzávaló ugorka szappan 1 kor.
3 drb. 2 kor. 40 fill. *Poudre* 1.20 és 2 kor. Kap-
ható *Balassa* Kornél gyógyszerárában *Temesvár*,
Aradon *Vojtek* és *Weisz* ura nál, *Krausz* Elemér és
társai drogueria üzletében, *Földes* Kelemen gyógy-
szertárában, *Tábor* Gyula gyógyszerárában *Pécskai*-
ut 18 sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz
küldve. Tessék *Balassa* féle ugorkatejet kérni.

— **Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét** *Kur*
József műtövs és ékszerész üzletére, kinek dusan
berendezett saját készítésű ékszer raktára van, ugy-
szintén a karácsonyi, ujévi és nászajándékoknak al-
kalmas arany-ékszer, óra és dísz-ezüst áruk izléses
és olcsó árban beszerezhetőek *Arad*, *Andrássy*-tér 17,
Reinhart-palota.

— **Nátha, köhögés, rekedtség, nyálkásodás** és
torokbeli ingerlő kitérő hatású a *Senega* meipasz-
tilla. Kapható *Kossuth* gyógyszerárában, *Boros* Béné-
tér 15. (Dengi ház.) Ara egy korona.

— **Egy millió korona hozománynyal** rendel-
kező hölgy sem igényelhet szebb ékszereket nász-
vagy karácsonyi ajándéknak, mint a milyenek a *Tö-
köly*-téren *Farkas* Streicher cégnél, valódi arany- és
ezüst tárgyokban, dus választékban és rendkívüli
olcsó árak mellett beszerezhetőek. Ezen cég az igen
tisztelt vasárló közönség kényelmére a zálogüzlettől
elkülönítve egy külön bejára ot rendeztetett be, mely
bejarat a *Tököly*-térre nyílik. Ugyanott dus választé-
tkban meglepő olcsó árak mellett, szép és alkal-
mas nász és karácsonyi ajándéknak china ezüst tár-
gyak is kaphatók.

— **Szoba illatok** a legfinomabb minőségekben.
1 üveg 70 fillér *Vojtek* és *Weisz* cégnél *Aradon*.

— **Talált tárgy.** A *Weitzer* János-utcai fiu-
iskola előtt egy óra apró zsuzsu tárgyakkal találtat-
ott igazolt tulajdonosa átveheti *Másik* *Józsefnél*
Választó-utca 13. sz.

— **x— Pármai ibolya-szappan.** E név alatt
pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forga-
lomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e
kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt
tudjuk, hogy az arcóbort finomítja, üdíti, ugyannyira,
hogy még a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy ered-
ménynyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló
finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem
is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a

közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem a járt érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 db. 80 fillér, 3 db. 2 korona 20 fillér. Készíti Szabó Béla piperezappangyáros. Miskolcon. Kapható Aradon, Vojtek és Weisz gyógy-áru kereskedésében.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Akit a toloncházban szeretnek. Strick Antal többszörösen büntetett budapesti cipész-segédet foyó év február 14 én azért vitte be a fővárosi rendőrségre egy közrendőr, mert koldult. Strick ott a kapitányságon kiméretlenül rátámadt a rendőrökre s közben szidalmazta a királyt. Az ott volt rendőrelőőr erre feljelentette Stricket királysértés miatt. A budapesti büntetőtörvényszék két hónapi fogházra ítélte. A kir. ítélőtábla ma foglalkozott az ügyvel; a vádlott maga védekezett. Védekezését ekkép adta elő:

— Nem szidalmaztam a királyt, — mondta — hisz kérem én koronaórkáplár voltam, csak nem teszek ilyet!

Elnök: De két rendőr tanusítja, hogy maga szidalmazta a királyt!

Vádlott: Nem tettem, engem mindig bevisznek, mert műcipész vagyok s a toloncház vezetője nagyon szereti az általam készült cipőket, azért vitet mindig be.

A bíróság azonban nem fogadta el a vádlott védekezését, sőt súlyosító körülményül vette azt, hogy egyszer már királysértésért is büntetve volt, miért is négy hónapi fogházra ítélte a vádlottat, aki ez ellen semmisségi panaszt jelentett be.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Szezzüziót

— December 21. —

Mai jegyzésem: Készárú nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Ádriotti mosók 12'80—13— korona mmászáknak.

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Irtá: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Oholnoky Viktor.

[27]

(Folytatás.)

De Gaetánó jóformán csak egy pillanatig vizsgálgatta az asszony arcát, aztán felszaladt egy kis létrán, a legfelső polcra levett egy képet s odasietett vele Micaelához. Egy kis aranyozott, festett faangyal volt, egy apró kis Szent Mihály, amint a sárkánnyal küzd; ezt bontotta ki Gaetánó a papir és a vatta közül.

Odanyújtotta a kis Szent Mihályt donna Micaelának s kérte, hogy fogadja el tőle. Azért szeretné neki ajándékozni, mert ez a legszebb, amit valaha faragott. Meg van győződve róla, hogy ennek több ereje van, mint a többi képnek összevéve s azért tette a legfelső polcra, hogy ne lássa meg s ne vihesse magával akármi jött men' vevő. Meg is tiltotta donna Micaelának, hogy másnak merje odaadni, mint olyan valakinek, akinek nagy fájdalma van. S azért legyen donna Micaeláé.

Az asszony tétován állt ott. Csaknem tolakodónak találta Gaetánót.

Hanem Gaetánó kérte, hogy csak nézze meg, milyen szépen van faragva ez a kép. Az asszony látta, hogy az arkangyal szárna, ai egészen fel vannak borzolódva a haragtól s hogy a sátán karmaival belemarkol az angyal lábán levő vaspáncélba. S San Michele összeráncolta a homlokát, összeszorította ajkait s úgy furta tele lándzsáját az ördög vonagló testébe.

S Gaetánó az asszony kezébe akarta erőszakolni a képet; de Micaela szeliden vissza-

tolta. Látja jól, mondta, hogy nagyon szép a kép s hogy van szent hatalma is, de ő tudja, hogy rajta nem segíthet. Köszöni az ajándékot, de el nem fogadhatja.

Erre Gaetánó fogta a képet, újra becsomagolta s visszatette a helyére.

S előbb nem szólt egy szót sem, míg a becsomagolással s helyretevéssel kész nem volt.

Aztán azt kérdezte Micaelától, hogy miért vesz viaszgyertyát, ha nem igazhívó. Azt akarta talán a kép visszautasításával mondani, hogy nem hisz Szent Mihályban? Hát nem tudja, hogy ő a leghatalmasabb az angyalok között? Hogy ő győzte le Lucifert és belehajította az Etnába? Kétkedik benne, hogy ez igaz? Nem tudja, hogy a küzdelemben Szent Mihály szárnyának kihullott egy tolla s hogy azt megtalálták Caltanissetában? Tudta ezt, vagy nem tudta? Vagy mit akar azzal mondani, hogy rajta Szent Mihály nem segíthet? Azt hiszi, hogy nincs szent, a ki rajta segíthessen? Hisz ő maga, Gaetánó, egész nap ott áll a műhelyben és faragja a szenteket. Megtenné ezt, ha a szentek nem volnának valók semmire? Azt hiszi róla a donna, hogy ő csaló?

Mivel azonban Micaela hite éppen olyan erős volt, mint Gaetánóé, úgy gondolta, hogy a fiu beszéde igazságtalan s ez ellentmondásra ingerelte.

— Bizony megtörténik néha, hogy a szentek nem segítenek, — szölt.

S mikor Gaetánó gyanakodva nézett rá, ellenállhatatlan vágya támadt, hogy meggyőzze. Elmondta, hogy neki megígérték a madonna nevében, hogy ha hűséges felesége lesz don Ferrante-nak, akkor az apja gondatlan öregkora el. S most a férje mégis valami szegényházba akarja dugni, ami amellelt hogy nyomoruságos, még szigorú is, mint valami tömlőc. S a madonna még sem segített, nyolc nap mulva megtörténik a férje akarata.

Gaetánó nagyon komolyan hallgatta. Ez volt az oka, hogy Micaela önkéntelenül is elmondta neki az egész történetet.

— Donna Micaela — szölt az ifju — forduljon a székesegyházbeli fekete madonnához.

— Három hét óta hiába könyörgök, hiába esengek hozzá.

S mikor donna Micaela elmondta e szavakat, szinte a lélegzete is elállt. Szerette volna megszírni saját magát, mert minden nap várta a segítséget és minden nap csalódott s mégsem talált más utat-módot, mint újra csak imádkozni, imádkozni. S az arcán látni lehetett, hogy a lelke újra átélte, amit szenvedett ez a szegény asszony, aki minden nap hiába várta a mennyei segédelmet.

Gaetánó azonban nem indult meg, hanem dobolni kezdett a bolti asztal üvegfedelelén.

— Csak imádkozott a madonnához? — kérdezte.

Csak imádkozott, csak imádkozott! De azt is megfogadta neki, hogy megtisztul minden bűntől. Nem ment el koldus előtt, hogy ne adott volna alamizsnát.

Csak imádkozott! S elmondta Gaetánónak, hogy ha a madonna segíthetett volna rajta, bizonyára megelégedett volna az imádságával. Hiszen egész napokat töltött a székesegyházban. S a szorongás, mely annyira kínozta! Azt nem lehet semmibe sem számítani?

Gaetánó csak a válat vonogatta. Más nem kísérelt meg Micaela?

Hogy nem-e? Mindent megkísérelt a világon. Ezüst szövetet s viaszgyertyákat ajánlott föl. Az olvasó mindig a kezében volt.

Gaetánó tovább ingerelte.

Mindent kicsinyelt, amit az asszony tett s egyre azt kérdezte:

— Mást semmit? Mást semmit?

— De hisz értheti, — szölt asszony, — hogy don Ferrante nem ad nekem annyi pénzt. Nem tehetek többet! Végre most sikerült selymet és szelyemszálat szereznem egy olt. r. terítőhöz, de felfoghatja, hogy ez is nagyon nehezen ment!

(Folytatása következik.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. A. Pankota. Ajánlközását szívesen vesszük s csak arra kérjük, hogy pontosan, kimerítően tudósítson bennünket.

Karácsonyra!!

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papir-kereskedése, anti-quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városi és megyei telefon: 385.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy

a karácsonyi idényre rendezett

tárlatom

elkészült, és felkérem a nagyérdemű közönséget, hogy azt megtekinteni szíveskedjék

Legnagyobb választék

! könyvekben!

Az idény összes újdonságai!

(diszművek, regények, ifjusági iratok, képeskönyvek, stb.)

!óriási választékban raktáron!

Bármely jegyzékben hirdetés könyv nálam kapható.

Több ezer kötet kifogástalan állapotú diszmű, ifjusági irat és képeskönyv mint

Alkalmi vételek!

meglepő olcsó áron

kerülnek forgalomba. — Jegyzékkel séggel szolgálók.

Diszlevélpapírok,

emlékkönyvek,

minden vallásu, gyönyörű

imakönyvek

az összes

festészeti kellékek

és festékdobozok,

képek, karácsonyi diszek

Karácsonyi és ujévi

levelező-lapok

legnagyobb választékban.

Igen olcsó

árak!

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó

Budapesti ár- és értéktábla.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, december 21

Déliország. Buzakinálat mérsékelt, vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermázsza került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás ködös.

Értéktábla. Külföld változatlan.

Zárás 12 órakor:

Buza 1904. áprilisa	7.68 — 7.69
Buza 1904. októberre	7.55 — 7.55
Róza 1904. áprilisa	6.54 — 6.55
Zab 1904. áprilisa	5.41 — 5.42
Tengeri 1904. májusra	5.15 — 5.16
Répe 1904. augusztusra	11.70 — 11.80

Zárás 5 órakor:

Buza 1904. áprilisa	7.69 — 7.70
Buza 1904. októberre	7.55 — 7.56
Róza 1904. áprilisa	6.55 — 6.6
Zab 1904. áprilisa	5.42 — 5.43
Tengeri 1904. májusra	5.17 — 5.18
Répe 1904. augusztusra	11.70 — 11.80

IDEGENEK ARADON.

— December 20. —

Fehér Kereszt szálloda. Scharf Izidor gyáros Bielih. — Fehér Fülöp utazó Budapest. — Serbán Demeter utazó Bécs. — Markovits Samu tisztviselő Nagyvárad. — Blatt Mór utazó Budapest. — Szász Ödön utazó Budapest. — Rónai Bernát utazó Budapest. — Heckenast Kálmán titkár Budapest. — Tauner Lajos utazó Budapest. — Nevelich Kálmán esendőfőhadnagy Gyula. — Hegedüs Dezső utazó Budapest. — Friedman Sándor birtokos Nagylak. — Fabinyi Lajos honvédszázados Szeged. — Hoherberg Ferenc utazó Budapest. — Tininszky János utazó Budapest. — Virányi József utazó Budapest. — Brády A. bíró Kőrösbánya. — Lissauer Adolf Budapest. — Kenderesy Árpád birtokos Puj. — Rády Albert és leánya birtokos Brád. — Schléssinger Antal és neje utazó Budapest. — Schléssinger Emil utazó Budapest. — Dr. Balogh Sándor ügyvéd Bánhegyes. — Dr. Noga Árpád ügyvéd Kőrösbánya. — Szócs Mihály esendőfőhadnagy Szeged. **Központi szálloda.** Vaas Manó utazó Budapest. — Báó Wázmer Jenő birtokos Gurahonc. —

Prini Teréz társalgóné M.-Dombegyháza. — Pekar Róbert utazó Bécs. — Bauer Ernő és neje igazgató Borosbény. — Bánfi Gézáne komorna Barca. — Dr. Kupper Géza ügyvéd Budapest. — Nyekay Ilona főbirtokos M.-Dombegyháza. — Homenau Tibor szerkesztő Temesvár. — Gyenge Erzsébet komorna M.-Dombegyháza.

Nádor szálloda. Krausz József igazgató Világos. — Reisman József utazó Budapest. — Eihner Ssmu utazó Budapest — Schulcz Miksa hivatalnok Menyháza. — Dr. Magdu I. ügyvéd és családja Lippa. — Löwy György kereskedő Dombegyháza. — Zeller Bernát kereskedő Beél. — Dragán Traján birtokos Nagylak. — Razel M. igazgató Borosbény. — Bauer Gyula utazó Budapest. — Grosser József kereskedő Temesvár. — Grünstein Mór kereskedő Makó. — Kádár Gyula kereskedő Topolya. — Nagy Béla utazó Fogaras. — Leitner Hugó utazó Bécs. — Rosner Béla utazó Bécs.

Nemzeti színház.

Bérletszünet. Páros.

Kedden, 1903. évi december hó 22-én:

NOVELLI ERMETE társulatának 1811-évi:

Papa Lebonnard.

Commedia in 4 aktú di J. Aicard.

PERSONAGGI:

Lebonnard	E. Novelli.	Il Dottor	L. Ferrati.
Sofia	O. Giannini.	Il Marchese	P. Cantinelli.
Rozerto	E. Sabbatini.	Bianca	G. Valeri.
Giovanna	G. Obiantoni.	Martino	R. Turulu.

Kézdarab este 7 és fél órakor.

NAPIREND.

December 22. Kedd. Róm. kath. naptár: Zeno vértanú. — Protestáns naptár: Zeno vértanú. — Görög-keleti naptár (december 9.): Boldogasszony fogantatása. — A nap két 7 óra 32 perckor, nyugszik 3 óra 54 perckor. **Kötevény-könyvtár.** Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11^{1/2}—12^{1/2} óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1^{1/2}—2^{1/2} óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett lésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Pagypont körüli hőmérséklet, semmi vagy kevés csapadék, ködös.

NYILTER.

7688—1908. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Jelinek és Schlesinger cég végrehajtónak Hunyadi Ádám aradi lakos végrehajtást szenvedő elleni 200 korona és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad városában fekvő, a 6863. számú telekkönyvben A. + I sor, hrsz. alatt foglalt egész ingatlanra az 1811. évi 60. t.-c. 156. §-ának c) pontja értelmében az árverést 1710 korona ezennel megállapított kikiáltási árral elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1904. évi január hó 12-ik napján délutáni 3 órakor az igazságügyi palota I. em. 88. sz. alatt megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladatul fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 171 koronát készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3838. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8.§-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1903. évi szeptember hó 8-ik napján, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor bíró helyett:

Ribiczey,

kir. tszéki bíró.

2865

WITZLER ZOLTAN

Gronometter műorás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható.

1881

Pontos és szolid kiszolgálás!

Aki egy csésze jó teát óhajt élvezni, kérje mindenütt a világban a legjobbat és legfinomabb teáját, és az az

INDRA TEA,

mely Chinának, Indiának és Ceylonnak legfinomabb tea keveréke. — Valódi csak eredeti csomagolásban.

Raktárakat a hirdető táblák mutatják.

2123

Főraktár: Fejér Gyula, Arad.

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMELE

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, máskülönben a bőrön keletkező foltokat, bibircsot, bőrvörösséget és mindenféle bőrbetegséget, bőrpírdósítást, bőrpírdósítást, bőrpírdósítást.

Egy tévely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hölypor fehér, rózsas és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, RozsnyaiMátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weiss droguista uraknál.

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzávaló legjobb minőségű gumi csövek gyári áron. A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

K u t a k

a hozzávaló csövekkel gyári áron

Hönig Frigyes

harangöntőnél 1418

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogadottak

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurotos bajainál, idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánlatik.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— koronáért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantli cséggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

Kalmár * **** * József**

villanyműszerész

Kerékpár és varrógép rak-
tára

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Raktáron tartok családi

Singer varrógépeket,

karikahajós (Ringschiff) gépeket

házi vagy ipari használatra 5 évi
írásbeli jótállással, kedvező havi
részletfizetés mellett.**Varrógép javítások**

jótállás mellett eszközöltetnek.

Hölgyek figyelmébe.

A ki olcsó leszállított árban jó
ruha szövetet, barchet, mosókel-
mét, vagy télikendőt óhajt vásárolni,
ne mulassza el meglekinteni

Hoffmann Sándor

czég, (Színház-épület) alkalmi
áruházát, hol maradékok majdnem
félárban, egyéb téli árak pedig rend-
kívüli jutányosan kaphatók.**HOFFMANN SÁNDOR, Szabadság-tér sarkán,**

Színház-épület.

VÁROSI és MEGYEI TELEFON 10. SZÁM.

Legalkalmasabb és legolcsóbb

karácsonyi és ujévi ajándék

Singer varrógépek

családok és iparosok részére.

Hammer Vilmos

műszerésznél

öt évi jótállás és kedvező fizetési
feltételek mellett kapható.

Raktáron 2767

Singer karikahajós és Centrál Bobbin gépek.

Arad legrégebb varrógép javító
műhelye és raktára, Szabad-
ság tér 7. sz.

Telefon szám 96.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Földbirtokra és aradi belvárosi szilárd építményű bérházakra
a legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk**jelzálogkölcsönöket****10, 15, 20, 25, 30, 35, 40%, és 50 éves törlesztésre. (amort-
tisztítóra), melyek általunk készpénzben fizettet-
nek ki.**

A kölcsönök közvetítését eszközöl

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozással a fenti értesítésre, ugyszintén a t. birtokos-
ság által évek sorain keresztül elismert szolid és sikeres kiszol-
gálásomra, kérem a t. jelzálog-kölcsönt kereső közönséget, hogy
ügyeivel úgy mint eddig, ezentul is bizalommal forduljon hozzám,
elveim maradnak a régiéek.A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, a conver-
tálást elintézem, díjjaim a kifizetéskor lesznek a kölcsönből le-
vonva.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

1950

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (gabona-piacz) I. emelet.

Közveittek továbbá: 1. Olcsó tárczahiteletek, 2. Külfölddel
való összeköttetéseket (Regenhardt-féle Weltverkehr vállalat útján.)

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE**MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban el-
terjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal fel-
szívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú
ideig használva sem árt. Pár napl használat után megszüntet szepítő
májfoltot, bőrpírkát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massazs-
hoz használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csak az ezen készítmények valódiak, a melyek czimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégey ára 1 korona.

1569

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudert 1 kor. 30 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerlában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Fe-
rencz, Boros-Sobosan: Zangeri Gyula, Barzován: Szokolay Sándor, Cs.-Apaczán: Bonomi
Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Cserebón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István,
Földseken: Boros Károly, Ógövegczén: T. Zombary János, Garahonczén: Mojnár István,
Györökön: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kerekesen: Schögl Pál, Kun-
agotán: Fejös Lajos, Kurdecsen: Hackenberger László, Mezőgyesegyházán: Kelecsenyi
Ferencz, Mező-Kovácsbázan: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kosuth Pál, Nagy-Halmá-
gyon: Hapzoros Adám, Nagy-Zerindén: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankotán:
Pösvitz Gusztáv, Pityarosen: Szabados József, Székudvaron: Premm D. Traugott, Si-
mándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor,
Tuzcon: Kuntz János, és Új-Aradon: Tarnajgó Géza arak gyógyszerárakban.

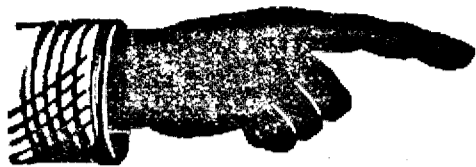
Lengyel Testvérek maradék-áruháza

Arad, Szabadság-tér 21. szám.

Maradékok rendkívül olcsó árban.Főüzleteinkben keletkezett különféle vászon, kanavász, kreton, barchend, női szövetkelme, férfi
posztó, butor-kelme és csipke-függöny maradékok olcsó árban való elárusítására saját házunkban külön**maradék osztályt vezetünk,**hol a fenti olcsó maradékokon kívül még egyéb divatját mult kelmék, asztal-, ágy-, flanel-takarók,
paplanok és asztalneműek**rendkívüli olcsó árban adatnak el.**

A szabott árakkal ellátott maradékok megvétel után is kívánatra készségesen kicseréltetnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

PORTER

karácsonyi tárlata

a Szabadság-téren

az 50 méter hosszú te-
remben!

**Legnagyobb választék gyönyörű karácsonyi játékokban
és diszmu-árakban.**

Az ország legnagyobb karácsonyi tárlata.

APRÓ HIRDETESEK.

Egy 4 esetleg 5 szobás

lakás azonnal olcsón kiadó, Ha-
lász-utca 27. 1968

Szatócs üzlet,

teljes berendezéssel, trafik és ital-
mérési joggal, más vállalat miatt
márczius 15-ikétől kiadó. Bővebben
Gyár utca 1/b. szám alatt a ház-
tulajdonosnál. 2847

Weitzer János toll.

Doboz
kr. 48 Ft

Nikkelezett aczélból.

Kapható: Ingvaz I. és Fiaival.
Telefon 517.

Egy jó forgalmu

szatócsüzlet korsmával egybe-
kötve, más vállalat miatt szorral
kedvező feltételek mellett átadandó.
Czím a kiadóhivatalban. 2845

Fejsze-utczában

2 utcai lakónáz, egyben 3 szoba
és minden hozzátartozó, a másik
sarok épület 4 szoba, üzemhelyi-
séggel és nagy szőlőskerttel együtt
eladó. Czím a kiadóhivatalban. 2861

Éz a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más
esetben feleslegessé váló bútorokat pe-
tom áron eladni, megveszem én azokat.
ugyszintén

urasságoktól levetett ruhákat

a legelőmagasabb árban.

Kivánásra hához is megyek.

Roth A.

bútorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal
szemben. 1471

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételék és eladások.

Legnagyobb választék és legelőcsőbb
bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstneműek kész-
pénzért a legmagasabb árban meg-
vétetnek vagy más új tárgyakra
átcseréltetnek. 2508

—Kéretik kísérletet tenni.—

A n. é. közönség figyelmébe.

Tisztelettel hozom a n. é. kö-
zönség tudomására, hogy

Andrássy-tér 17. sz. alatt léte-
zett Hottinger Jánosné-féle

mosó és vasaló

intézetet

átvettem

és saját nevem alatt tovább ve-
zetni fogom.

Kérem a n. é. közönséget az
elődöm iránt tanusított pártfogá-
sát és bizalmát reám is átruházni
szíveskedjék.

Tisztelettel

Czeplédi Mária.

Igaz Sándor

műorás és ékszerész

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-
utca sarkán,

[Régi színház-épület]

feltűnő olcsó árak mellett

szereshetők be a szebbnél-szebb

Karácsonyi és ujévi

ajándék-tárgyak.

Dus választék mindennemű, kizá-
rólóg csak legjobb szerkezetű
zseb-, inga- és fali-órákban és izlé-
ses ékszerekben. 2861

Nagy óra és ékszer-javító műhely.

Megyei és városi telefon 471. szám.

Uj üzlet!

Özv. Sütő Józsefné utóda

URBÁN E.

uj üveg, porcellán, lámpa
és képkeret fiókraktárában

ARADON,

Szabadság tér 20 sz gróf Nádas-
dy-féle ház, a Forray-utca sarkán

Mélyen leszállított árak mel-
lett kaphatók porcellán-edények,
ebed-, téa-, kávé- és mocca-kész-
letek, mosó eszközök, majolika
diszmu tárgyak, lámpák asztali,
fali és függő, nagy választék
üveg edényekben mindennemű
kristály, vésett, csiszolt, színe-
zett és festett kivitelben, alpacca-
evőeszközök stb.

Legcélzzerűbb karácsonyi
és ujévi ajándékoknak.

Ugyanott 2799

szagtalan kristály-petroleum

ára 20 kr. literenkint.

Kölcsön-edény minden alkalomra

Uj üzlet!

Városi és megyei telefon 471. szám.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémtisztító gyönyörű fénnyel
Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres
dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O.
Ugyeljünk az „Amor” védjegyre.

1051

• Vegyünk •

**Magyar Iparművészeti
Sorsjegyet !!** ÁRA 1 KOR.

FÖNYEREMÉNY 30,000 KORONA.

Főelárusító: 2775

az Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó
üzlete

Aradon, Fehér Kereszt-épület.